

PREGLED I ANALIZA NOGOMETNIH IGRALIŠTA U GRADU ZAGREBU

Soukup, Robert

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Kinesiology / Sveučilište u Zagrebu, Kineziološki fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:117:987908>

Rights / Prava: [Attribution 4.0 International](#)/[Imenovanje 4.0 međunarodna](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-23**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of Kinesiology, University of Zagreb - KIFoREP](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU

KINEZIOLOŠKI FAKULTET

(studij za stjecanje stručnog naziva:

stručni specijalist trenerske struke, kondicijska priprema sportaša)

Robert Soukup

**PREGLED I ANALIZA NOGOMETNIH
IGRALIŠTA U GRADU ZAGREBU**

završni rad

Mentor:

doc. dr. sc. Zrinko Čustonja

Zagreb, srpanj 2022.

PREGLED I ANALIZA NOGOMETNIH IGRALIŠTA U GRADU ZAGREBU

Sažetak

Nogometna infrastruktura izrazito je važan čimbenik u unaprjeđivanju razvoja nogometa. Kako bi se razvijali potencijalni vrhunski sportaši i uključivalo što više rekreativaca, a posebno djece i mladih, potrebno je razraditi određene parametre. Predmet istraživanja ovog završnog rada jest utvrđivanje postojećeg stanja nogometnih igrališta u Gradu Zagrebu sa sveobuhvatnom statistikom i smjernicama za stvaranje boljih uvjeta. U prvom dijelu rada analiziran je prikaz ukupnog broja nogometnih igrališta na području gradskih četvrti sa statističkim podacima o broju stanovnika i površinama istih, upravljačima, imovinsko-pravnim odnosima, kategorizacijama, dimenzijama glavnih i pomoćnih terena sa pratećim sadržajima poput podloge koje se koriste, raspoložu li rasvjetom, kapacitetom sjedećih mjesta te za koju natjecateljsku ligu, prema standardima Hrvatskog nogometnog saveza zadovoljavaju uvjete. U drugom dijelu prikazani su podaci o klubovima upravljačima sa registriranim dobnim kategorijama i objektivnim potrebama za trenažni proces u omjeru sa infrastrukturom kojom raspoložu. Treći dio prikazuje podatke o financijama, odnosno visinu iznosa sredstava koja Grad Zagreb izdvaja za nogometna igrališta putem Programa za korištenje drugih sportskih objekata za trening i obuku sportaša paralelno sa prethodnim godinama te realizacija investicija kroz kapitalna ulaganja i održavanja. Rad će poslužiti kao podloga za prezentaciju, a preporuka ovog istraživanja jest da se pomnije i temeljitije pristupa planiranju unaprjeđivanja postojećih nogometnih igrališta, potencijalnu izgradnju novih te da se uzmu u obzir svi navedeni parametri i potrebe klubova kako bi razvoj nogometa u Gradu Zagrebu bio na nivou koji dolikuje glavnom gradu države koja je aktualni viceprvak svijeta.

Ključne riječi: Grad Zagreb, nogomet, nogometno igralište, klub, analiza, kategorije

OVERVIEW AND ANALYSIS OF FOOTBALL PLAYGROUNDS IN THE CITY OF ZAGREB

Abstract

Football infrastructure is an extremely important factor in improving the development of football. In order to develop the potential of top athletes and include as many recreational players as possible, especially children and young people, it is necessary to work out certain parameters. The subject of this final thesis is to determine the current state of football fields in the City of Zagreb with comprehensive statistics and guidelines for creating better conditions. In the first part of the paper, the presentation of the total number of football fields in the area of the city quarter was analyzed with statistical data on the number of inhabitants and their areas, managers, property-legal relations, categorizations, dimensions of the main and auxiliary fields with accompanying content such as the surfaces that are used, available or lighting, seating capacity and for which competitive league, according to the standards of the Croatian Football Association, they meet the conditions. In the second part, data are presented on the management clubs with registered age categories and the objective needs for the training process in proportion to the infrastructure at their disposal. The third part shows data on finances, i.e. the amount of funds that the City of Zagreb allocates for football fields through the Program for the use of other sports facilities for training and training of athletes in parallel with previous years, and the realization of investments through capital investments and maintenance. The work will serve as a basis for the presentation, and the recommendation of this research is to take a more careful and thorough approach to planning the improvement of existing football fields, the potential construction of new ones, and to take into account all the mentioned parameters and the needs of the clubs, so that the development of football in the City of Zagreb is at the level which befits the capital of the country that is the current vice-champion of the world.

Keywords: City of Zagreb, football, football field, club, analysis, categories

Sadržaj

1. Uvod	1
2. Nogometna igrališta u Gradu Zagrebu	2
2.1. Podaci o broju nogometnih igrališta prema gradskim četvrtima sa površinama, brojem stanovnika i adresom	2
2.2. Upravljači nogometnih igrališta i imovinsko-pravni odnosi.....	5
2.3. Upravljački modeli.....	12
2.4. Podaci o dimenzijama glavnih i pomoćnih igrališta, podlozi, rasvjeti, kapacitetu sjedećih mjesta i licenciranju prema odredbama/pravilima/propisima Hrvatskog nogometnog saveza	14
3. Kategorije klubova upravljača nogometnih igrališta	19
3.1. Planiranje i programiranje trenažnog procesa	22
3.2. Objektivne potrebe klubova za trenažni proces	23
3.3. Analiza	26
3.4. Registrirani nogometaši u Gradu Zagrebu	28
4. Financiranje sporta	32
4.1. Podaci o financijama	32
4.2. Realizacija investicija u nogometna igrališta	36
5. Zaključak	42
6. Literatura	43

1. Uvod

Sport općenito je bio i ostao aktivnost koja spaja ljude i uklanja sve granice. U Republici Hrvatskoj kultura bavljenja sportom postoji već duže vrijeme, a nogomet kao najmasovniji sport na svijetu, ujedno i najpopularniji sport kod nas, predstavlja našu zemlju na najbolji mogući način. Posebne zasluge za rano predstavljanje nogometa na području Hrvatske ima začetnik modernog sporta - Franjo Bučar. Nakon povratka iz Švedske u Zagreb 1893. godine, u sklopu tjelovježbene organizacije Hrvatski sokol, počeo je podučavati novu i zanimljivu igru - nogomet. Nedugo nakon toga, nogomet se počeo igrati na gotovo svim slobodnim prostorima u Gradu Zagrebu, a prva pravila objavljena su 1896. godine. U tom tiskanom izdanju upotrebljava se niz sportskih termina: od vratara, braniča, napadača, slobodnih udaraca do igrališta. Možemo reći da je već tada krenuo razvoj nogometne infrastrukture. Potreba za bavljenjem nogometom raste te se uključuje sve više rekreativaca što rezultira nastankom Prvog nogometnog i športskog kluba Zagreb 1903. godine, koji je u svom imenu naglašavao pripadnost nogometu. Te godine studenti na Zagrebačkom sveučilištu osnovali su Akademski Sport Club koji nakon godinu dana mijenja ime u jedan od najpoznatijih zagrebačkih klubova, Hrvatski akademski športski klub (HAŠK). Međusobno su se počele odigravati utakmice između novoosnovanih klubova i članova Hrvatskog sokola, a od 1905. godine počele su se odigravati utakmice između zagrebačkih klubova, ali i sa klubovima međunarodne razine, iz Engleske, Austrije, Italije, Poljske, Mađarske i Slovačke (S. Jerković, I. Šparavec, B. Šikić, M. Kereković, V. Barišić (2001).

Obzirom na postignute rezultate na svjetskoj razini u našoj novijoj povijesti kao i potrebama današnjeg društva, nadležne institucije bi neophodno morale konstantno utvrđivati nedostatke, valorizirati potrebe održavanja i potrebe investiranja u nogometna igrališta. Temeljem sustavnog i cjelovitog planiranja i praćenja, a zatim i investiranja, omogućiti će se poticanje i promicanje nogometa, kao i uključivanje što većeg broja građana, djece i mladeži u nogomet. Osim sportskog značaja, možemo zaključiti da je nogomet pokretač industrijskog i gospodarskog programa, stoga treba omogućiti njegov daljnji razvitak. Grad Zagreb kao inicijalni titular prava vlasništva nad gotovo svim nogometnim igralištima koja se nalaze na njegovom području trebao bi stvarati preduvjete za razvoj nogometne infrastrukture u vidu javno – privatnog partnerstva za ulaganje u nogometne projekte. Također, izvor financiranja za gradnju i obnovu nogometnih igrališta može se pronaći putem Europskih fondova koji mogu biti značajan financijski instrument za pomoć u provedbi projekata.

2. Nogometna igrališta u Gradu Zagrebu

Na području Grada Zagreba u 17 gradskih četvrti postoje 52 funkcionalna nogometna stadiona i igrališta, od kojih: 6 nogometnih stadiona, 1 nogometni centar, 33 nogometnih igrališta i 12 sportsko-rekreacijskih centara. Valja istaknuti kako su u popisu izostavljeni: Sportske površine "Remetinec", Nogometno igralište "Dubrava" i Nogometno igralište „Retkovec“ koji nisu u funkciji zbog neriješenih imovinsko – pravnih odnosa.

2.1. Podaci o broju nogometnih igrališta prema gradskim četvrtima sa površinama, brojem stanovnika i adresom

Tablica 1. Opisni podaci o broju nogometnih stadiona i igrališta u gradskim četvrtima sa iskazanim podacima o površinama, brojem stanovnika i adresom

Redni Broj	Gradska četvrt	Površina u km ²	Broj stanovništva	Naziv	Adresa
1.	Brezovica	127	12.224	Nogometno igralište "Brezovica"	Brezovička cesta 96 a
				Nogometno igralište "Dragonožec"	Sitača 5, Dragonožec
				Nogometno igralište „Odranski Obrež“	Krčevine 1, Odranski Obrež
				Nogometno igralište "Odranski Strmec"	Hrastina 3, Strmec
2.	Črnomerec	24	38.466	/	/
3.	Donja Dubrava	11	34.120	Nogometno igralište "Čulinec"	Ul. palma 38
4.	Donji Grad	3	31.564	/	/
5.	Gornja Dubrava	40	58.908	Nogometno igralište "Concordia"	Aleja hrvatske mladeži 2 a
				Nogometno igralište "Studentski grad"	Ul. Gjure Prejca 4
				Sportsko-rekreacijski centar "Grana-Klaka"	Aleja Blaža Jurišića 2
6.	Gornji Grad - Medveščak	10	26.692	/	/
7.	Maksimir	14	47.989	Gradski stadion „Maksimir“	Maksimirska 128
				Nogometno igralište "Maksimir"	Oboj 1
				Nogometni klub Ravnice	Fakultetsko dobro 2 a
				Nogometno igralište "Buzin"	Ulica mladosti, I. odvojak 3, Buzin

Redni Broj		Gradska četvrt	Površina u km ²	Broj stanovništva	Naziv	Adresa
8.	13.	Novi Zagreb - istok	17	56.302	Nogometno igralište "Jakuševac"	Tišinska 20
	14.				Nogometno igralište "Zelengaj"	Ulica svetog Mateja 89
9.	15.	Novi Zagreb - zapad	63	65.192	Nogometni stadion NK "Hrvatski dragovoljac"	Radmanovečka 24
	16.				Nogometni stadion NK "Lokomotiva"	Ulica Radoslava Cimermana 3
	17.				Nogometni stadion "Lučko"	Ulica Franje Puškarića 122
	18.				Nogometno igralište "Blato"	Karlovačka 195 b
	19.				Nogometno igralište "Botinec"	Lesičine 5
	20.				Nogometno igralište "Čehi"	Čorova 1g
	21.				Nogometno igralište "Hrašće"	Hrašćanska 84
	22.				Nogometno igralište "Hrvatski Leskovac"	Jezeranska 6 a
	23.				Nogometno igralište "Mala Mlaka"	Igrališna ulica 19
	24.				Nogometno igralište "Odra"	Ulica svetog Izidora 16
	25.				Nogometno igralište "Sveta Klara"	Mrkšina 67 a
	10.				26.	Peščenica - Žitnjak
27.		Sportsko-rekreacijski centar "Folnegovićevo"	Ul. Savica I 3			
28.		Sportsko-rekreacijski centar "Peščenica"	Donje Svetice 87			
29.		Nogometni klub Devetka	Borongajska cesta 83d			
30.		Nogometni klub „Ivanja Reka“	Ivanjorečka cesta bb			
11.	31.	Podsljeme	60	19.212	Nogometno igralište "Prigorje"	Markuševačka 160
12.	32.	Podsused - Vrapče	36	45.403	Nogometno igralište "Podsused"	Kupališni put 1
	33.				Sportsko-rekreacijski centar "Ponikve"	Kozjačka 50
	34.				Sportsko-rekreacijski centar "Vrapče"	Aleja Bologne 2
13.	35.	Sesvete	165	72.117	Nogometni stadion „Radnik“	Ulica Vladimira Vidrića 7, Sesvete
	36.				Nogometno igralište "Kašina"	Mažuranićeva 43
	37.				Nogometno igralište "Žerjavinec"	Omladinska 4, Žerjavinec
	38.				Sportsko-rekreacijski centar "Sesvete"	Bistrička 9/1

Redni Broj	Gradska četvrt	Površina u km ²	Broj stanovništva	Naziv	Adresa
				Sportsko-rekreacijski centar "Sesvetski Kraljevec"	Ul. Ive Politea 44
				Sportsko-rekreacijski centar „Sljeme“	Kelekova 2
14.	Stenjevec	12	54.474	Nogometno igralište "Kustošija"	Sokolska 47 a
				Sportsko-rekreacijski centar "Špansko"	Ul. Slavka Batušića 2a
15.	Trešnjevka - jug	10	66.141	Nogometno igralište "Jarun"	Ogulinska 23
				Nogometno igralište "Prečko"	Dekanići 6
				Nogometno igralište "Sava"	Gredice 159
16.	Trešnjevka - sjever	6	53.334	Nogometni stadion "Zagreb"	Kranjčevićeva 4
				Nogometno igralište "Pongračevo"	Klanječka 37 a
				Sportsko-rekreacijski centar "Rudeš"	Rudeška 25
				Sportski park "Trešnjevka"	Veprinačka 16
17.	Trnje	7	41.339	Nogometni centar "Zagreb"	Veslačka 1 a
				Nogometno igralište "Savica"	Avenija Marina Držića 102
				Nogometno igralište "Trnje"	Trg kardinala Franje Šepera 9

Izvor: modificirano i prilagođeno prema izvješću Državnog ureda za reviziju (2019) <https://sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2019-10-30/152605/GRAD%20ZAGREB.pdf>, Odluke o izmjenama Odluke o načinu upravljanja i korištenja sportskih građevina u vlasništvu Grada Zagreba, <http://www1.zagreb.hr/zagreb/slglasnik.nsf/rest-akt/9553b33794707efcc12587db0079f8e6?Open>, GeoPortala Zagrebačke infrastrukture prostornih podataka, <https://geoportal.zagreb.hr/> i Ministarstva pravosuđa i uprave - Državna geodetska uprava, <https://oss.uredjenazemlja.hr/public/IrServices.jsp?action=publicLdbExtract>

Tablica 1. prikazuje kako se najveći broj nogometnih stadiona i igrališta nalazi se u četvrtima Novi Zagreb – zapad i Sesvete, dok u četvrtima Črnomerec, Donji Grad i Gornji Grad – Medveščak ne postoje, vjerojatno iz razloga što su to četvrti koje su najuži centar Grada Zagreba te ne postoji mogućnost gradnje nogometne infrastrukture zbog nedostatka prostora adekvatnih dimenzija za smještaj iste.

(Puhak, S., Mihalic Š. i Sugović D. (2001) navode kako je to posljedica ubrzanog razvoja, tj. izgradnje Grada Zagreba u prekosavskom dijelu u drugoj polovici 20. stoljeća, a osobito u 90-tim godinama 20. stoljeća. Promjene su se događale u ekonomskom i sociološkom sustavu te je potreba za prostorima sportske infrastrukture i opremom puno veća. Postojeće

objekte nužno je konstantno, u skladu sa prostornim i financijskim mogućnostima, obnavljati i po potrebi proširivati, a prilikom izgradnje novih objekata trebaju se iskoristiti prirodni resursi, odnosno smjernice bi trebale biti takve da se smanjuje negativni utjecaj objekata na prirodno okruženje. Gledajući površinski, najveće gradske četvrti su Sesvete i Brezovica, a najmanje Donji Grad i Trešnjevka – sjever. Uzimajući u obzir kako je ukupna površina Grada Zagreba 641 355 km² (Grad Zagreb (2017) najviše nogometnih centara prema površini gradskih četvrti imaju Trešnjevka – sjever (jedan centar na svakih 1,5km²), Trnje (jedan centar na svakih 2,3 km² i Trešnjevka – jug (jedan centar na svakih 3,3 km²), dok najmanje ima Podsljeme (jedan centar na 60 km²), ne uključujući u analizu četvrti koje nemaju igrališta.

Prema posljednjem popisu stanovništva Grad Zagreb broji 777 183 stanovnika (Državni zavod za statistiku (2022), a statistički gledajući po broju stanovnika i nogometnih igrališta, najveće mogućnosti iskoristivosti nogometnih igrališta imaju stanovnici gradskih četvrti Brezovica (3056 stanovnika na jedno igralište) i Novi Zagreb – zapad (5926 stanovnika na jedno igralište), dok je prosjek 14 945 stanovnika na jedno igralište u Gradu Zagrebu.

2.2. Upravljači nogometnih igrališta i imovinsko-pravni odnosi

Tablica 2. Podaci o upravljačima nogometnih stadiona i igrališta, brojevi čestica i katastarskih općina, vlasništva prema trenutnom stanju u zemljišnim knjigama te kategorizacija prema Odluci o načinu upravljanja i korištenja sportskih građevina u vlasništvu Grada Zagreba

Redni Broj	Naziv	Upravljač	Broj čestice i Katastarska općina	Vlasništvo	Kategorizacija prema Odluci
1.	Nogometno igralište "Brezovica"	Nogometni klub "Brezovica"	2331/2, 2332/2, 2332/1 k.o. Brezovica	Suvlasništvo (Grad Zagreb, Općenarodna imovina)	IV. kategorija
2.	Nogometno igralište "Dragonožec"	Nogometni klub "Mladost"	170 k.o. Dragonožec	Grad Zagreb	IV. kategorija
3.	Nogometno igralište „Odranski Obrež“	Nogometni klub "Dinamo" Odranski Obrež	4436, 4177/21 obje k.o. Odranski obrež	Republika Hrvatska	IV. kategorija
4.	Nogometno igralište "Odranski Strmec"	Nogometni klub "Omladinac"	1332/1, 1332/49 obje k.o. Odranski Obrež	Republika Hrvatska	V. kategorija

Redni Broj	Naziv	Upravljač	Broj čestice i Katastarska općina	Vlasništvo	Kategorizacija prema Odluci
5.	Nogometno igralište "Čulinec"	Nogometni klub "Čulinec"	601/49, 601/68, 601/74, 601/73, 601/72, 601/71, 601/56, 601/31, 601/43, 601/44, 601/38 k.o. Resnik	Suvlasništvo (Fizička osoba, Društveno vlasništvo)	IV. kategorija
6.	Nogometno igralište "Concordia"	Nogometni klub "Concordia"	6547, 6483, 6484, 6488, 6486, 6482/1, sve k.o. Granešina nova	Suvlasništvo (Zagrebački holding d.o.o., Fizičke osobe, Republika Hrvatska)	III. kategorija
7.	Nogometno igralište "Studentski grad"	Nogometni klub "Studentski grad"	2885/1, 2886/1, 2887/1, 2888/1, 2889/1, 2890/1, 2891/1, 2892/1, 2905/10, 2887/2, 2885/2, 2886/2, 2888/2, 2889/2, 2890/2, 2891/2, 2892/2, 2893/2, 2893/1, 2894/2, 2895/2, 2896/2, 2897/2, 2898/2, 2899/2, 2900/2, 9614/3, 2905/7, 2901 sve k.o. Dubrava	Suvlasništvo (Grad Zagreb, Fizičke osobe, Društveno vlasništvo, Općenarodna imovina)	III. kategorija
8.	Sportsko-rekreacijski centar "Grana-Klaka"	Nogometni klub "Dubrava Tim Kabel"	2926/1 k.o. Dubrava	Suvlasništvo (Grad Zagreb, Društveno vlasništvo, Općenarodna imovina, Fizičke osobe)	II. kategorija
9.	Gradski stadion „Maksimir“	Građanski nogometni klub "Dinamo"	171/1 k.o. Peščenica	Grad Zagreb	I. kategorija
10.	Nogometno igralište "Maksimir"	Nogometni klub "Maksimir" NK "Škola nogometa Maksimir"	3085/1, 3069/1, 2683/1, 3085/2, 2702/1, 2687 sve k.o. Maksimir	Suvlasništvo (Grad Zagreb, Republika Hrvatska, Općenarodna imovina, Željezničarska stambena zadruha S.O.J.)	III. kategorija
11.	Nogometni klub Ravnice	Nogometni klub Ravnice	3014 k.o. Maksimir	Sveučilište u Zagrebu – Agronomski fakultet	
12.	Nogometno igralište "Buzin"	Nogometni klub "Mladost-Buzin"	799, 800/2, 4306/1, 4306/2, sve k.o. Odra	Suvlasništvo (Grad Zagreb, Fizičke osobe, Društveno vlasništvo, Republika Hrvatska)	III. kategorija

Redni Broj	Naziv	Upravljač	Broj čestice i Katastarska općina	Vlasništvo	Kategorizacija prema Odluci
13.	Nogometno igralište "Jakuševac"	Nogometni klub "Sava" Jakuševac	388, 387/1, 387/2, sve k.o. Jakuševac	Grad Zagreb	IV. kategorija
14.	Nogometno igralište "Zelengaj"	Nogometni klub "Zelengaj"	2386 k.o. Zaprudski otok	Grad Zagreb	IV. kategorija
15.	Nogometni stadion NK "Hrvatski dragovoljac"	Nogometni klub "Hrvatski dragovoljac"	915/1, 916/1, 924/1 sve k.o. Zaprudski otok	Suvlasništvo (Grad Zagreb, Fizičke osobe, Kateh d.o.o.)	II. kategorija
16.	Nogometni stadion NK "Lokomotiva"	Nogometni klub "Lokomotiva"	598/1 k.o. Klara	Grad Zagreb	II. kategorija
17.	Nogometni stadion "Lučko"	Nogometni klub "Lučko"	4408/1, 4408/2 k.o. Lučko	Općenarodna imovina Republika Hrvatska	II. kategorija
18.	Nogometno igralište "Blato"	Nogometni klub "Blato"	93 i 96/3, obje k.o. Brezovica	Suvlasništvo (Fizičke osobe, Grad Zagreb, Republika Hrvatska)	III. kategorija
19.	Nogometno igralište "Botinec"	Nogometni klub "Botinec"	4186, 4191/1 k.o. Blato	Grad Zagreb Društveno vlasništvo	IV. kategorija
20.	Nogometno igralište "Čehi"	Nogometni klub "Čehi"	25 k.o. Čehi	Republika Hrvatska	V. kategorija
21.	Nogometno igralište "Hrašće"	Nogometni klub "Hrašće"	2021/1 k.o. Odra	Republika Hrvatska	IV. kategorija
22.	Nogometno igralište "Hrvatski Leskovac"	Nogometni klub "Hrvatski Leskovac"	377/1, 376/4, 378 sve k.o. Demerje	Suvlasništvo (Fizičke osobe, Grad Zagreb)	IV. kategorija
23.	Nogometno igralište "Mala Mlaka"	Nogometni klub "Mala Mlaka"	4280 k.o. Odra	Republika Hrvatska	IV. kategorija
24.	Nogometno igralište "Odra"	Nogometni klub "Odra"	3448 k.o. Odra	Republika Hrvatska	IV. kategorija
25.	Nogometno igralište "Sveta Klara"	Nogometni klub "Polet"	3290, 2640, obje k.o. Klara	Suvlasništvo (Grad Zagreb, Društveno vlasništvo)	III. kategorija
26.	Sportsko-rekreacijski centar „Borovje“	Nogometni klub „NUR“	4207/36, 4207/85, 663/15, 663/14, 4207/86, 663/16, 663/3, 663/13, 4207/84 sve k.o. Žitnjak	Grad Zagreb Društveno vlasništvo	III. kategorija
27.	Sportsko-rekreacijski centar "Folnegovićevo"	Nema upravljača - neslužbeno Nogometni klub ZET	658/6, 661 k.o. Žitnjak	Društveno vlasništvo	IV. kategorija
28.	Sportsko-rekreacijski	Nogometni klub "HAŠK"	3838/1, 2288, 3781/1, 2319/1 sve k.o. Peščenica	Suvlasništvo (Grad Zagreb,	II. kategorija

Redni Broj	Naziv	Upravljač	Broj čestice i Katastarska općina	Vlasništvo	Kategorizacija prema Odluci
	centar "Peščenica"			Društveno vlasništvo, Općenarodna imovina, Fizičke osobe, Rimokatolička župna crkva sv.Petra)	
29.	Nogometni klub Devetka	Nogometni klub Devetka	1322/65, 1322/66, 1322/69 sve k.o. Peščenica	Sveučilište u Zagrebu	
30.	Nogometni klub „Ivanja Reka“	Nogometni klub „Ivanja Reka“	5498, 5499 ko.o. Resnik	Grad Zagreb	
31.	Nogometno igralište "Prigorje"	Nogometni klub "Prigorje" Markuševec	11448/1, 15203, obje k.o. Markuševec	Suvlasništvo (Župna nadarbina sv. Šimuna, Sveučilište u Zagrebu Šumarski fakultet, Republika Hrvatska, Fizičke osobe, Titan građenje d.o.o., Javno dobro u općoj upotrebi, Društveno vlasništvo)	IV. kategorija
32.	Nogometno igralište "Podsused"	Nogometni klub "Podsused"	1146, 1147/1, 1144, 1142, 1141, 1140/2, 1140/1, 1137 sve k.o. Podsused	Suvlasništvo (Grad Zagreb, Republika Hrvatska, Općenarodna imovina, Društveno vlasništvo)	V. kategorija
33.	Sportsko- rekreacijski centar "Ponikve"	Športsko društvo "Ponikve"	1310, 1313/1, 1314 i 1309/2, sve k.o. Stenjevec	Suvlasništvo (Grad Zagreb, Fizičke osobe, Općenarodna imovina, Društveno vlasništvo)	III. kategorija
34.	Sportsko- rekreacijski centar "Vrapče"	Nogometni klub "Vrapče"	1446/1, 1440/1, obje k.o. Vrapče	Suvlasništvo (Grad Zagreb, Društveno vlasništvo, Republika Hrvatska, Fizičke osobe)	III. kategorija

Redni Broj	Naziv	Upravljač	Broj čestice i Katastarska općina	Vlasništvo	Kategorizacija prema Odluci
35.	Nogometni stadion „Radnik“	Nogometni klub "Sesvete"	942/1, 955 k.o. Sesvete	Grad Zagreb SIZ za fizičku kulturu za odmor i rekreaciju Sesvete	II. kategorija
36.	Nogometno igralište "Kašina"	Nogometni klub "Kašina"	656 k.o. Kašina	Grad Zagreb	V. kategorija
37.	Nogometno igralište "Žerjavinec"	Nogometni klub "Prigorje" Žerjavinec	696 k.o. Šašincev	Grad Zagreb	V. kategorija
38.	Sportsko-rekreacijski centar "Sesvete"	Nogometni klub „Sesvete“	1157 k.o. Sesvete	Grad Zagreb	II. kategorija
39.	Sportsko-rekreacijski centar "Sesvetski Kraljevec"	Nogometni klub "Sesvetski Kraljevec"	4805 k.o. Sesvetski Kraljevec	Grad Zagreb	III. kategorija
40.	Sportsko-rekreacijski centar „Sljeme“	Udruga za sportsku rekreaciju hrvatskih branitelja Kralj Tomislav	2417/1, 2419/4 obje k.o. Sesvete	Grad Zagreb	V. kategorija
41.	Nogometno igralište "Kustošija"	Nogometni klub "Kustošija"	2636, 2637/1 k.o. Vrapče	Grad Zagreb	III. kategorija
42.	Sportsko-rekreacijski centar "Špansko"	Nogometni klub "Špansko"	5208/1, 5208/2, 5208/3, sve k.o. Vrapče	Suvlasništvo (Grad Zagreb, Društveno vlasništvo, Republika Hrvatska, Fizičke osobe)	III. kategorija
43.	Nogometno igralište "Jarun"	Nogometni klub "Jarun"	2952 k.o. Rudeš	Suvlasništvo (Grad Zagreb, Društveno vlasništvo, Općenarodna imovina)	III. kategorija
44.	Nogometno igralište "Prečko"	Nogometni klub "Prečko"	5725/23 k.o. Vrapče	Grad Zagreb	III. kategorija
45.	Nogometno igralište "Sava"	Nogometni klub "Sava"	6449/1 k.o. Trešnjevka	Suvlasništvo (Općenarodna imovina, Grad Zagreb, Društveno vlasništvo,	IV. kategorija

Redni Broj	Naziv	Upravljač	Broj čestice i Katastarska općina	Vlasništvo	Kategorizacija prema Odluci
				Republika Hrvatska, HAŠK Mladost)	
46.	Nogometni stadion "Zagreb"	Ustanova Upravljanje sportskim objektima	785/1 k.o. Trešnjevka	Suvlasništvo (fizičke osobe, društveno vlasništvo, općenarodna imovina i HNK u Zagrebu)	I. kategorija
47.	Nogometno igralište "Pongračevo"	Nogometni klub "Šparta"	2814/6, 2814/10, 2814/9 sve k.o. Trešnjevka	Končar – Turs d.o.o.	IV. kategorija
		Nogometni klub "Sloga"			
48.	Sportsko- rekreacijski centar "Rudeš"	Nogometni klub "Rudeš"	755, 758, 759, 760, 761, 763, 734, 732, 731, 735, 736, 737, 738 i 740, sve k.o. Rudeš	Suvlasništvo (Društveno vlasništvo, Grad Zagreb)	III. kategorija
49.	Sportski park "Trešnjevka"	Nogometni klub "Trešnjevka"	3374, 3373, 3371, 3370, 3369, sve k.o. Trešnjevka	Suvlasništvo (Društveno vlasništvo, Općenarodna imovina, Fizičke osobe, Grad Zagreb, Dom za djecu i mlađe punoljetne osobe Zagreb)	III. kategorija
50.	Nogometni centar "Zagreb"	Nogometni klub „Zagreb“	4858,4859,4853/16,4853/17 i dio 4854/1 i dio 5645/1 k.o. Trnje	Suvlasništvo (Grad Zagreb, Republika Hrvatska, Društveno vlasništvo)	II. kategorija
51.	Nogometno igralište "Savica"	Ustanova Upravljanje sportskim objektima	5443/2 k.o. Trnje	Grad Zagreb Društveno vlasništvo	III. kategorija
52.	Nogometno igralište "Trnje"	Nogometni klub "Trnje"	1567, 1719/1, 1718/1 k.o. Trnje	Suvlasništvo (Grad Zagreb, Republika Hrvatska, Društveno vlasništvo, Rimokatolička župa Krista Kralja)	III. kategorija

Izvor: vlastita izrada prema Odluci o načinu upravljanja i korištenja sportskih građevina u vlasništvu Grada Zagreba <http://www1.zagreb.hr/zagreb/slglasnik.nsf/rest-akt/ff0a62b9884902e2c12576f9002a3c6f?Open>, GeoPortala Zagrebačke infrastrukture prostornih podataka <https://geoportal.zagreb.hr/> i Ministarstva pravosuđa i uprave - Državna geodetska uprava <https://oss.uredjenazemlja.hr/public/lrServices.jsp?action=publicLdbExtract>

Tablica 2. prikazuje upravljače (klubove) nogometnih stadiona ili igrališta. U nastavku slijede katastarske čestice na kojima se nalaze, vlasnički status te kategorizacija prema Kategorizaciji sportskih građevina u vlasništvu Grada Zagreba. Analizom je utvrđeno kako je od 52 stadiona i igrališta prema podacima Ministarstva pravosuđa i uprave (Državna geodetska uprava) Grad Zagreb vlasnik njih 13, Republika Hrvatska sedam, suvlasnički odnos je između njih 28, u koje pripadaju Grad Zagreb, Republika Hrvatska, općenarodna imovina, fizičke osobe, društveno vlasništvo, pravne osobe i župne crkve u nadležnosti Zagrebačke nadbiskupije, tri igrališta u vlasništvu su pravnih osoba i jedno igralište je u društvenom vlasništvu. Zaključak koji se izvodi iz prikaza imovinsko – pravnih odnosa jest da isti velikim dijelom nisu u cijelosti riješeni. Za potrebe rješavanja vlasničkopravnih odnosa nužan je konsenzus između Grada Zagreba i države u vidu otkupa onih čestica na kojima se nalaze nogometni stadioni i igrališta, a koji su u suvlasništvu pravnih i fizičkih osoba.

Grad Zagreb temeljem Odluke o preuzimanju športskih objekata u društvenom vlasništvu na području Grada Zagreba u vlasništvo Grada Zagreba od 29. lipnja 1993. (Službeni glasnik Grada Zagreba 14/93), Zaključka o preuzimanju športskih objekata i drugih nekretnina u vlasništvo Grada Zagreba (Službeni glasnik Grada Zagreba 2/96) i Zaključka o davanju u zakup športskih objekata neposrednom dodjelom od 5. srpnja 1996. (Službeni glasnik Grada Zagreba 13/96) te Odlukom o načinu upravljanja i korištenja sportskih građevina u vlasništvu Grada Zagreba (Službeni glasnik Grada Zagreba 6/10) preuzima u vlasništvo i daje u zakup sportske građevine javnim natječajem sportskim klubovima i savezima, sportskoj zajednici, ustanovama, trgovačkim društvima registriranim za obavljanje športske djelatnosti i fizičkim osobama registriranim za obavljanje sportske djelatnosti te putem nadležnog gradskog upravnog tijela nadzire upravljanje nad 46 nogometnih stadiona i igrališta navedenih u Tablici 2., a temelj korištenja je ugovor o zakupu sportske građevine. Ustanova Upravljanje sportskim objektima upravlja Nogometnim stadionom „Zagreb“ i Nogometnim igralištem „Savica“, Nogometni klub Devetka nalazi se u sklopu Sveučilišnog kampusa Borongaj, Nogometni klub Ravnice u sklopu Agronomskog fakulteta, igralište Nogometnog kluba „Ivanja Reka“ prema vlasničkom statusu pripada Gradu Zagrebu, međutim nije u nadležnosti Grada. U tijeku su i dva sudska spora (Nogometni centar „Zagreb“ i Sportsko-rekreacijski centar "Folnegovićevo", ali se koriste te su u funkciji).

Prema Odluci o načinu upravljanja i korištenja sportskih građevina u vlasništvu Grada Zagreba (Službeni glasnik Grada Zagreba (6/10) sportske građevine, uključujući i nogometne stadione i igrališta, podijeljeni su u pet kategorija:

„I. Kategorija - kapitalne sportske građevine koje su od posebnog značenja za Grad Zagreb i Republiku Hrvatsku, velike materijalne vrijednosti, ispunjavaju uvjete i standarde međunarodnih sportskih udruženja za održavanje službenih natjecanja i međunarodnih sportskih priredbi

II. Kategorija - kapitalne sportske građevine koje su od značenja za sport Grada Zagreba, uzimajući u obzir vrijednost građevina, razvoj vrhunskog sporta, povijesnu ulogu, broj korisnika i gledatelja

III. Kategorija - višenamjenske sportske građevine koje su od posebnih sadržaja, značajne za razvoj određenog športa ili grupe sportova kao i za zadovoljavanje potreba za sportom većeg broja građana

IV. Kategorija - sportske građevine koje su od značenja za mjesnu samoupravu odnosno za gradsku četvrt, namijenjene jednom sportu ili sportskoj rekreaciji

V. Kategorija - sportske građevine koje su od značenja za područje mjesnih odbora ili pojedinih sportskih udruga namijenjene zadovoljavanju potreba za bavljenjem sportom i sportskom rekreacijom u mjestu stanovanja“ (Odluka o načinu upravljanja i korištenja sportskih građevina u vlasništvu Grada Zagreba (2010, 6/10).

Udruge (klubovi) koji su u zakupu određenog nogometnog stadiona ili igrališta moraju održavati sportske građevine u smislu snošenja troškova tekućeg održavanja (sitni popravci, održavanje zajedničkih prostorija i uređaja, režijski troškovi, održavanje i uređivanje okolnog zemljišta koje služi za redovitu uporabu objekta, parkirališta, travnjaci, ukrasno zelenilo, troškovi osiguranja), osiguravati njezinu punu sportsku funkciju i koristiti je pažnjom dobrog gospodara (Službeni glasnik Grada Zagreba (6/10).

2.3. Upravljački modeli

Zagrebački nogometni savez (2004) navodi nekoliko **drugih modela upravljanja** nogometnim kompleksima sa ciljem što racionalnijeg upravljanja i korištenja prostornih resursa u najboljoj mogućoj mjeri. Jedan od uvjeta jest da Grad Zagreb udrugama (klubovima) daje ugovor o zakupu/koncesiju o upravljanju na dulji period, od 30 godina i više, a ovisno o složenosti kompleksa, dok bi Grad Zagreb i dalje zadržao prava davanja suglasnosti za rješenja o ulaganjima i nadogradnjama.

Prvi model jest klupski model, što znači da upravo određeni klub u partnerstvu sa poslovnim subjektom koji može biti bilo koja pravna osoba koja je spremna investirati prema investicijskoj studiji uloži u nogometni kompleks i dobiva pravo zakupa na najmanje 33 godine, a suglasnost za sklapanje ugovora o zakupu bi davao Grad Zagreb koje bi putem nadležnog gradskog upravnog tijela ili komisije nadzirao nogometno – poslovni subjekt.

Drugi model je upravljanje tipa ustanove osnovana od strane Grada. Ustanovi bi se povjerali nogometni centri, a elaboracijom bi ustanovili racionalni odnosno ekonomski obujam kojim bi upravljala ta jedna ustanova ili da se u tu svrhu osnuje i osposobi više ustanova. Pravne osobe i u ovome modelu mogu biti poslovni partneri koji bi investirali u nogometne centre, a odnos bi se također temeljio na ugovoru o zakupu koji bi trajao između 33 i 66 godina, dok bi nadzor vršila ustanova kao nositelj, a koja je u vlasništvu Grada Zagreba.

Treći model je upravljanje tipa gradskog javnog poduzeća za kojeg se ističe da bi trebao biti najučinkovitiji. Nositelj upravljanja bilo bi trgovačko društvo s ograničenom odgovornošću, a osnivač Grad Zagreb. Studijom bi se utvrdilo sa koliko nogometnih centara bi bilo najbolje da jedno društvo upravlja. Pravne osobe bi i u ovome modelu mogli biti poslovni partneri, a međusobni odnosi između trgovačkih društava i poslovnih partnera i dalje bi se definirali ugovorom o zakupu na dulji period, od 33 do 66 godina. Društvo bi bilo zaduženo za održavanje centra, dok bi nadzor nad upravljanjem bio u konačnici na Gradu Zagrebu, s obzirom da je istodobno vlasnik objekta i društva.

Četvrti model je klupsko – tehnički, koji je veoma sličan klupskom modelu. Nositelj upravljanja bio bi klub, poslovni partner bila bi pravna osoba koja je spremna investirati u nogometni centar prema studiji, a odnos bi se definirao ugovorom o zakupu, na period od 33 do 66 godina. Suglasnost bi opet davao Grad Zagreb, dok je temeljna razlika u načinu organizacije održavanja objekata. Poslovi održavanja bili bi centralizirani na jednu gradsku ustanovu. Ustanova bi se organizirala sukladno obujmu i strukturi poslova koje bi obavljala sa još nekoliko područnih odjela. U primjeru je navedeno gradsko javno poduzeće Zrinjevac koje svojom djelatnošću održavanja javnih gradskih površina obuhvaća Grad Zagreb, a samim time bi mogao održavati nogometne centre.

Potrebno bi bilo u suradnji sa Gradom Zagrebom, krovnim organizacijama nogometa u Republici Hrvatskoj, Hrvatskim nogometnim savezom i Zagrebačkim nogometnim savezom te trenutnim upravljačima nogometnih stadiona i igrališta, organizirati javnu raspravu, izraditi studiju te napraviti model koji će u konačnici omogućiti rješavanje postojećih problema, a na korist razvitka nogometne infrastrukture.

2.4. Podaci o dimenzijama glavnih i pomoćnih igrališta, podlozi, rasvjeti, kapacitetu sjedećih mjesta i licenciranju prema odredbama/pravilima/propisima Hrvatskog nogometnog saveza

Tablica 3. Podaci o dimenzijama glavnih i pomoćnih igrališta u metrima, podlozi (prirodna/umjetna/hibridna trava), rasvjeti, kapacitetu sjedećih mjesta te za koju ligu stadion/igralište zadovoljava uvjete sukladno Pravilniku o licenciranju klubova Hrvatskog nogometnog saveza

Redni Broj	Naziv	1. Dimenzije terena (m) 2. Umjetna trava 3. Rasvjeta			1. Kapacitet sjedećih mjesta 2. Licenciranje (HNS)	
		Glavno igralište	Pomoćno igralište			
1.	Nogometno igralište "Brezovica"	102x64 Ne Ne	42x22 Da Da	40x60 Ne Da	104 3. HNL	
2.	Nogometno igralište "Dragonožec"	98x63 Ne Da	/		/	
3.	Nogometno igralište „Odranski Obrež“	100x65 Ne Da	50x38 Da Da		110 4. NL	
4.	Nogometno igralište "Odranski Strmec"	100x66 Ne Da	/		/	
5.	Nogometno igralište "Čulinec"	98x65 Ne Ne	30x40 Da Da	30x40 Da Da	28x25 Da Da	
6.	Nogometno igralište "Concordia"	100x64 Ne Ne	80x50 Ne Ne	52x34 Ne Ne	200 4.NL	
7.	Nogometno igralište "Studentski grad"	105x80 Da Da	40x20 Da Da	40x20 Da Da	/	
8.	Sportsko-rekreacijski centar "Grana-Klaka"	110x70 Ne Ne	100x64 Da Da	80x45 Ne Ne	300 3.HNL (pomoćno igr.)	
9.	Gradski stadion „Maksimir“	105x68 Hibrid Da	105x68 Ne Da	105x68 Ne Da	105x68 Ne Da	35 123 1.HNL IV. kategorija (UEFA)
10.	Nogometno igralište "Maksimir"	100x64 Da Da	/		275 3.HNL	

Redni Broj	Naziv	1. Dimenzije terena (m) 2. Umjetna trava 3. Rasvjeta			1. Kapacitet sjedećih mjesta	
		Glavno igralište	Pomoćno igralište		2. Licenciranje (HNS)	
			70x50 Da Da	24x12, Da Da	6x12 Da Da	50 /
11.	Nogometni klub Ravnice	100x64 Ne Ne	90x58 Da Da	44x27 Da Da	300 3.HNL	
12.	Nogometno igralište "Buzin"	105x70 Ne Ne	65x30 Da Da		148 4. NL	
13.	Nogometno igralište "Jakuševac"	100x64 Ne Da	90x48 Da Da		/ 4.NL	
14.	Nogometno igralište "Zelengaj"	98x62 Ne Da	/		158 /	
15.	Nogometni stadion NK "Hrvatski dragovoljac"	105x66 Ne Da	105x68 Ne Ne	102x50 Da Da	100x50 Ne Ne	2168 2.HNL
16.	Nogometni stadion NK "Lokomotiva"	105x70 Ne Ne	105x68 Da Da	105x68 Ne Ne	208 /	
17.	Nogometni stadion "Lučko"	100x64 Ne Ne	102x64 Da Da		1311 2. HNL	
18.	Nogometno igralište "Blato"	102x68 Ne Da	105x62 Ne Ne	105x62 Ne Ne	65x55 Ne Ne	108 4. NL
19.	Nogometno igralište "Botinec"	100x65 Ne Da	/		/	
20.	Nogometno igralište "Čehi"	96x62 Ne Ne	/		/	
21.	Nogometno igralište "Hrašće"	97x120 Ne Ne	/		/	
22.	Nogometno igralište "Hrvatski Leskovac"	100x60 Ne Da	30x20 Ne Da		100 /	
23.	Nogometno igralište "Mala Mlaka"	100x65 Ne Ne	100x65 Ne Ne	40x20 Ne Ne	/ /	
24.	Nogometno igralište "Odra"	101x64 Ne Da	/		104 4. NL	
25.	Nogometno igralište "Sveta Klara"	102x64 Ne Ne	42x20 Da Da		150 /	
26.	Sportsko-rekreacijski centar „Borovje“	100x64 Ne Ne	100x64 Da Da	100x55 Ne Da	150 /	

Redni Broj	Naziv	1. Dimenzije terena (m) 2. Umjetna trava 3. Rasvjeta			1. Kapacitet sjedećih mjesta 2. Licenciranje (HNS)
		Glavno igralište	Pomoćno igralište		
27.	Sportsko-rekreacijski centar "Folnegovićevo"	105x65 Ne Ne	100x63 Ne Ne		104 /
28.	Sportsko-rekreacijski centar "Peščenica"	101x64 Ne Ne	100x64 Da Da	100x64 75x34 Da Da Da Da	1000 3.HNL
29.	Nogometni klub Devetka	106x64 Ne Ne	62x40 Da Da	48x26 48x26 Da Da Da Da	104 /
30.	Nogometni klub „Ivanja Reka“	102x68 Ne Ne	102x68 Ne Ne		320 /
31.	Nogometno igralište "Prigorje"	99x63 Ne Da	65x21 Da Da	35x15 Da Da	250 4.NL
32.	Nogometno igralište "Podsused"	100x50 Ne Da	/		/
33.	Sportsko-rekreacijski centar "Ponikve"	101x67 Ne Ne	81x58 Da Da	53x40 26x16 Da Da Da Da	300 3.HNL
34.	Sportsko-rekreacijski centar "Vrapče"	100x68 Ne Ne	100x51 Da Da		320 3. HNL
35.	Nogometni stadion „Radnik“	100x64 Ne Ne	102x64 Da Da	64x45 Da Da	950 2.HNL
36.	Nogometno igralište "Kašina"	95x56 Da Da	/		150 /
37.	Nogometno igralište "Žerjavinec"	100x64 Da Da	/		/
38.	Sportsko-rekreacijski centar "Sesvete"	104x65 Ne Da	100x64 Ne Ne		1500 /
39.	Sportsko-rekreacijski centar "Sesvetski Kraljevec"	100x64 Da Da	60x40 Da Da		90 4.NL
40.	Sportsko-rekreacijski centar „Sljeme“	100x68 Ne Ne	60x46 Da Ne		/ /
41.	Nogometno igralište "Kustošija"	100x64 Ne Da	70x31 Da Da	43x24 64x35 Da Da Da Da	1010 2.HNL
42.	Sportsko-rekreacijski centar "Špansko"	102x68 Ne Ne	100x64 Da Da	38x20 Da Ne	300 3. HNL
43.	Nogometno igralište "Jarun"	100x64 Ne Da	50x40 Da Da		312 3.HNL

Redni Broj	Naziv	1. Dimenzije terena (m) 2. Umjetna trava 3. Rasvjeta				1. Kapacitet sjedećih mjesta 2. Licenciranje (HNS)
		Glavno igralište		Pomoćno igralište		
44.	Nogometno igralište "Prečko"	100x64 Da Da	90x48 Ne Ne	31x16 Da Da	25x20 Da Da	360 3.HNL
45.	Nogometno igralište "Sava"	102x65 Ne Ne		90x48 Da Da		/
46.	Nogometni stadion "Zagreb"	105x68 Hibrid Da		/		5168 1.HNL II. kategorija (UEFA) 3752 (po broju sjedećih mjesta)
47.	Nogometno igralište "Pongračevo"	100x62 Da Da	50x22, Da Da		22x11 Da Da	104 3. HNL
48.	Sportsko-rekreacijski centar "Rudeš"	100x68 Ne Ne	100x64 Da Da	37x18 Da Da	40x20 Da Da	1638 3.HNL
49.	Sportski park "Trešnjevka"	100x65 Ne Da	80x40 Da Da		40x30 Da Da	300 3.HNL
50.	Nogometni centar "Zagreb"	106x68 Ne Da	106x68 Ne Da	105x68 Da Da	95x60 Da Da	700 2.HNL
51.	Nogometno igralište "Savica"	109x71 Ne Ne		100x70 Ne Ne		/
52.	Nogometno igralište "Trnje"	100x64 Ne Ne	105x63 Da Da	22x38 Da Da	22x38 Da Da	310 4.NL

Izvor: vlastita izrada prema podacima prikupljenim od upravljača nogometnih stadiona/igrališta, obilaskom istih, GeoPortala Zagrebačke infrastrukture prostornih podataka <https://geoportal.zagreb.hr/>, a usporedno Pravilniku o licenciranju klubova Hrvatskog nogometnog saveza https://hns-cff.hr/files/documents/22986/HNS%20Pravilnik%20o%20licenciranju%20prosinac%202021_s%20izmjenama%20od%2025.02.2022.pdf i UEFA Pravilnika o stadionskoj infrastrukturi <https://fscg.me/files/documents/1419/UEFA%20Pravilnik%20o%20stadionskoj%20infrastrukturi%202018.pdf>

Prema Pravilniku o licenciranju klubova (Hrvatski nogometni savez (2021) određeni su uvjeti za licence nogometnim klubovima kako bi sudjelovali u UEFA-inim natjecanjima i u Hrvatskim nogometnim ligama. Pravilnikom se izdaje pet vrsta licenci: UEFA licenca, UEFA Liga prvakinja te licence za I., II. i III. Hrvatsku nogometnu ligu (dalje u tekstu: HNL).

Najvažniji parametri osim ishođenja dozvola, odobrenja i potvrda koje stadion/igralište mora zadovoljavati jesu dimenzije glavnog terena, raspolaže li sa pomoćnim terenima, kapacitet sjedećih mjesta, rasvjeta terena te vrsta trave na terenu. Teren za igru I. i II. HNL mora biti sljedećih dimenzija: 105 m x 68 m, odnosno uvažava se da na nekim stadionima/igralištima iz tehničkih razloga i strukture nije moguća promjena terena za igru do zadanih dimenzija, može se odobriti izuzetak i to u sljedećim dimenzijama: duljina: od 100 m – 105 m i širina: 64 m – 68 m. Minimalni kapacitet za I. HNL iznosi 3.000 sjedalica, odnosno 700 sjedalica za II. HNL. UEFA licenca i licenca za I. HNL mora zadovoljavati uvjet od tri pomoćna terena, odnosno dva za II. HNL. Za 3. HNL dimenzije terena su: duljina: 90 m – 110 m i širina: 60 m – 75 m, kapacitet sjedalica iznosi 300 te minimalno jedan pomoćni teren.

Analizom je utvrđeno kako od 52 nogometna stadiona i igrališta uvjete za I. HNL zadovoljavaju dva nogometna stadiona (Gradski stadion „Maksimir“ i Nogometni stadion „Zagreb“). Iako Nogometni stadion „Zagreb“ nema pomoćnih terena, na njemu se odigravaju utakmice I. HNL jer se prijavljuju pomoćni tereni sa drugih nogometnih centara. Za odigravanje utakmica UEFA-e potrebe zadovoljava jedino Gradski stadion „Maksimir“. Prema (UEFA Pravilnik o stadionskoj infrastrukturi (2018) Gradski stadion „Maksimir“ je stadion IV. kategorije koji je ujedno i najviši stupanj. Valja istaknuti kako Nogometni stadion „Zagreb“ prema UEFA-inim standardima prema broju sjedalica pripada III. kategoriji, međutim zbog visokih standarda i propisa UEFA-e stadionu se umjesto 5168 sjedalica prihvaća 3752 sjedalica. Uzimajući u obzir još rangove viših natjecanja, pet stadiona zadovoljava uvjete za II. HNL (Nogometni stadion NK „Hrvatski dragovoljac“, Nogometni stadion „Lučko“, Nogometni stadion „Radnik“, Nogometni igralište „Kustošija“ i Nogometni centar „Zagreb“). Ukupno 14 igrališta zadovoljava uvjete III. HNL, 8 igrališta zadovoljava uvjete IV. nogometne lige Središte Zagreb te 23 igrališta koji ne zadovoljavaju najvažnije parametre podliježu pravilima matičnog gradskog saveza. Prema (Zagrebački nogometni savez (2022) tereni za odigravanje utakmica I. i II. Zagrebačke nogometne lige trebaju biti registrirani od nadležne Komisije matičnog saveza te primjerak o rješenju registracije treba biti uokviren na vidljivom mjestu u prostoriji gdje se izrađuje zapisnik sa utakmice.

Ukupno 45 stadiona/igrališta na glavnom terenu imaju prirodnu travu, pet ih ima umjetnu travu te dva stadiona imaju hibridnu travu. Rasvjetu na glavnom terenu imaju 26 stadiona/igrališta, dok ih preostalih 26 nema.

Uz 52 stadiona/igrališta postoji 85 pomoćnih terena (najviše ih ima Gradski stadion „Maksimir“ - sedam), međutim 12 stadiona/igrališta nemaju pomoćne terene. Od ukupnog broja pomoćnih terena 60 ih raspolaže sa umjetnom travom, a 25 ih nema, što je ukupno 70%.

Možemo zaključiti kako je posljednjih godina u porastu ugradnja i postavljanje umjetne trave iz razloga što je moderan nogomet nezamisliv bez umjetne trave, a potrebe trenažnog procesa svakim danom sve su veće. Naime, benefiti umjetne trave iskazuju se u dužem vijeku trajanja, otpornosti tijekom zime, što sve dovodi do više trenažnih sati tijekom godine. Rasvjetu ima ukupno 62 pomoćna terena, a 23 ih nema, što iznosi 73%. Rasvjeta je jako važan čimbenik koji produžuje vrijeme trenažnih aktivnosti u večernjim satima, osobito u kasnom jesenskom periodu i zimi kada počinje zimsko računanje vremena. Slijedom navedenoga, vidljiv je trend porasta postavljanje rasvjete na pomoćnim igralištima koja dovodi i do podizanja kvalitete momčadi te mogućnosti treniranja više dobnih kategorija.

3. Kategorije klubova upravljača nogometnih igrališta

Tablica 4. Podaci o uzrasnim (dobnim) kategorijama upravljača nogometnih stadiona/igrališta za natjecateljsku 2021./2022. godinu

Redni broj	Upravljač	Sen.	Jun.	Kad.	Pion.	MI.Pi	Lim.	Zag.	Vet.	Uk.
1.	Nogometni klub "Brezovica"	+	+	+	+	++	+++	+++	+	13
2.	Nogometni klub "Mladost"	+	/	/	/	/	/	/	/	1
3.	Nogometni klub "Dinamo" Odranski Obrež	+	+	+	+	+	+	+	+	8
4.	Nogometni klub "Omladinac"	+	/	/	/	/	/	/	/	1
5.	Nogometni klub "Čulinec"	+	/	/	+	+	++	++	+	8
6.	Nogometni klub "Concordia"	+	+	+	+	+	++	+	+	9
7.	Nogometni klub "Studentski grad"	+	+	++	++	+++	+++	++	+	15
8.	Nogometni klub "Dubrava Tim Kabel"	+	+	++	+++	+++	++	++	+	15
9.	Građanski nogometni klub „Dinamo“	+	++	++	++	++	++	++	+	14
10.	Nogometni klub „Maksimir“	+	+	++	++	++	++	++	+	13

Redni broj	Upravljač	Sen.	Jun.	Kad.	Pion.	Ml.Pi	Lim.	Zag.	Vet.	Uk.
11.	NK "Škola nogometa Maksimir"	/	/	/	+	++	++	+++ +	/	9
12.	Nogometni klub Ravnice	+	+	+	++	++	++	++	+	12
13.	Nogometni klub "Mladost-Buzin"	+	+	+	+++	++	++	++	+	13
14.	Nogometni klub "Sava" Jakuševac	+	/	/	+	+	/	+	/	4
15.	Nogometni klub "Zelengaj"	+	+		++	+	++	++	+	10
16.	Nogometni klub "Hrvatski dragovoljac"	+	++	++	+++	++	++	++	+	15
17.	Nogometni klub "Lokomotiva"	+	+	++	++	++	++	++	+	13
18.	Nogometni klub "Lučko"	+	+	++	+++	+++	++	++	+	15
19.	Nogometni klub "Blato"	+	+	/	/	+	+	++	+	7
20.	Nogometni klub "Botinec"	+	+	/	/	+	+	+	+	6
21.	Nogometni klub "Čehi"	+		/	/	/	/	/	+	2
22.	Nogometni klub "Hrašće"	+	/	/	/	/	/	/	/	1
23.	Nogometni klub "Hrvatski Leskovac"	+	+	/	+	/	+	+	+	6
24.	Nogometni klub "Mala Mlaka"	+	/	/	+	/	+	+	+	5
25.	Nogometni klub "Odra"	+	+	/	+	+	+	++		7
26.	Nogometni klub "Polet"	+	+	/	+	+	++	++	+	9
27.	Nogometni klub „NUR“	+	+	+	+	+	+	+	+	8
28.	Nogometni klub ZET	+	+	+	+	++	++	++	+	11
29.	Nogometni klub "HAŠK"	+	+	++	+++	+++	+++ +	++	+	17
30.	Nogometni klub Devetka	+	+	++	++	++	+++	+++	+	15
31.	Nogometni klub „Ivanja Reka“	+	+	/	+	+	+	+	+	7
32.	Nogometni klub "Prigorje" Markuševac	+	+	+	+	+	+++	++	+	11
33.	Nogometni klub "Podsused"	+	/	/	+	+	++	+	+	7
34.	Športsko društvo "Ponikve"	+	+	+	++	++	++	++	/	11
35.	Nogometni klub "Vrapče"	+	+	++	++	+++	++	++	+	14
36.	Nogometni klub "Kašina"	+	+	+	++	+	+	++	+	10

Redni broj	Upravljač	Sen.	Jun.	Kad.	Pion.	Ml.Pi	Lim.	Zag.	Vet.	Uk.
37.	Nogometni klub "Prigorje" Žerjavinec	+	+	++	+	+	++	+++	+	12
38.	Nogometni klub „Sesvete“	+	++	++	+++	+++	+++ +	+++ +	+	20
39.	Nogometni klub "Sesvetski Kraljevec"	+	+	++	++	++	+++	+++	+	15
40.	Udruga za sportsku rekreaciju hrvatskih branitelja Kralj Tomislav	/	/	/	/	/	/	/	/	/
41.	Nogometni klub "Kustošija"	+	+	++	++	++	+++	+++	+	15
42.	Nogometni klub "Špansko"	+	+	+	++	+++	++	++	+	13
43.	Nogometni klub "Jarun"	+	+	+	++	++	+++	+++	+	14
44.	Nogometni klub "Prečko"	+	+	+	+	+	++	++	+	10
45.	Nogometni klub "Sava"	+	+	/	+	+	+	+	+	7
47.	Nogometni klub "Šparta"	+	+	+	+	+	++	+	/	8
48.	Nogometni klub "Sloga"	+	/	+	++	++	++	++	/	10
49.	Nogometni klub "Rudeš"	+	++	++	++	+++	++	++	+	15
50.	Nogometni klub "Trešnjevka"	+	+	+	++	++	++	++	+	12
51.	Nogometni klub „Zagreb“	+	+	+	++	++	++	++	+	11
52.	Nogometni klub "Trnje"	+	+	++	++	++	++	++	+	13
	Ukupno	49	44	49	75	78	91	91	40	517

Legenda: Sen. – seniori, Jun. – juniori, Kad. – kadeti, Pion. – pioniri, Ml.Pi – mlađi pioniri, Lim. – limači, Zag. – zagići, Vet. – veterani, Uk. – ukupno. Izvor: vlastita izrada autora prema službenim podacima Hrvatskog nogometnog saveza i Zagrebačkog nogometnog saveza, dostupno na <https://hns-cff.hr/> i <https://zns.hr/>

Tablica 4. prikazuje koliko klubovi upravljači nogometnih stadiona/igrališta imaju registriranih kategorija. Ukupan zbroj iznosi 517, a podijeljeni su prema registriranim dobnim kategorijama i koliko klubovi imaju broj istih. Razvidno je kako određeni klubovi imaju vrlo jak omladinski pogon, dok kod određenih ima potencijala da se poveća broj kategorija. Klubovi koji prednjače po broju mlađih uzrasnih kategorija uglavnom su i klubovi koji igraju u najvišim natjecanjima Hrvatskih nogometnih liga. Najviše kategorija prema Pravilniku o statusu igrača i registracijama (Hrvatski nogometni savez (2021) imaju zagići i limači - ukupno 91, što je

pokazatelj koliko je broj djece uključen u program treninga i obuke djece i mladeži. Kroz veteranske lige uključeni su i rekreativci, a samo dvoje upravljača nemaju seniorske momčadi koje se natječe u službenim natjecanjima, ne računajući Nogometni stadion „Zagreb“ i Nogometno igralište „Savica“ kojima upravlja ustanova Upravljanje sportskim objektima. Najviše kategorija ima Nogometni klub „Sesvete“, a među klubovima koji imaju jaku omladinsku školu pripadaju i Nogometni klub "Studentski grad", Nogometni klub "Dubrava Tim Kabel", Nogometni klub "Hrvatski dragovoljac", Nogometni klub "Lučko", Nogometni klub "HAŠK", Nogometni klub Devetka, Nogometni klub "Sesvetski Kraljevec" i Nogometni klub "Kustošija", dok Nogometni klub "Mladost", Nogometni klub "Omladinac" i Nogometni klub "Hrašće" imaju samo seniorsku momčad te uopće nemaju mlađe uzrasne kategorije.

3.1. Planiranje i programiranje trenažnog procesa

Na Slici 1. navedeni su podaci za planiranje i programiranje treninga od broja treninga tjedno/godišnje, sati treninga tjedno/godišnje, podaci o broju natjecanja na godišnjoj razini sa uključenim kampovima, a prema dobnim kategorijama.

	Djeca		mlađi kadeti	kadeti	juniori	stariji juniori	seniori
	sportaši	sportske škole					
broj treninga tjedno	4		5	5	6	6	7
broj treninga godišnje	200		250	250	300	300	350
broj sati treninga tjedno	5		7	7	9	9	10
broj sati treninga godišnje	200		300	350	450	450	500
broj natjecanja godišnje	30-40		30-50	30-50	40-60	40-60	50-70
kampovi (godišnje)	2	-	2	2	2	2	2
dijagnostika treniranosti (godišnje)	-	-	-	-	-	-	-

Slika 1. Podaci prema planovima i programima iza kojih stoji sportski savez, S. Jerković, I. Šparavec, B. Šikić, M. Kereković, V. Barišić, 2001. Stanje i perspektive zagrebačkog sporta, str. 338

S. Jerković, I. Šparavec, B. Šikić, M. Kereković, V. Barišić (2001) navode kako je na temelju iskustva poznato da za ostvarivanje perspektivnih i prvoklasnih rezultata u seniorskoj kategoriji potrebno oko 1000 – 1200 sati trenažnog rada godišnje, a s pretpostavkom za vrhunske rezultate još i više. Kod mlađih dobnih kategorija potrebno bi bilo povećati broj sati treninga, pristupiti individualnom radu te povećavati broj godišnjih kampova kao i učestalije odlaske na međunarodna natjecanja i turnire.

	limači i zagiči		ml. pioniri	pioniri	kadeti	juniori	seniori
	sportaši	sportske škole					
broj treninga tjedno	4		5	5	6	6	7
broj treninga godišnje	200		250	250	300	300	350
broj sati treninga tjedno	5		7	7	9	9	10
broj sati treninga godišnje	200		300	350	450	450	500
broj natjecanja godišnje	30-40		30-50	30-50	40-60	40-60	50-70
kampovi (godišnje)	2	-	2	2	2	2	2
dijagnostika treniranosti (godišnje)	-	-	-	-	-	-	-

Slika 2. Podaci prema planovima i programima sukladno uzrasnim kategorijama, (modificirano prema S. Jerković, I. Šparavec, B. Šikić, M. Kereković, V. Barišić, 2001. Stanje i perspektive zagrebačkog sporta, str. 338)

Uzevši u obzir kako su se dobne kategorije mijenjale prema podacima iz 2001. godine, analizom je obuhvaćeno zadovoljava li nogometno igralište potrebe kluba koji svoje trenažne procese ostvaruju, a prema modificiranom prikazu na Slici 2.

Uzimajući u obzir kalendarsku godinu u trajanju od 52 tjedna te računajući kako je nogometno igralište otvoreno 12 sati dnevno (npr. od 09:00 sati do 21:00 sati ili od 10:00 sati do 22:00 sati), kao i ljetno – zimsko računanje vremena (ljetno – 10 sati i zimsko – 7 sati), uz napomenu da zbog igrališta koja nemaju rasvjetu u zimskom računanju vremena opseg trenažnog procesa je manji, te uvažavajući činjenicu da je 26 tjedana ljetno računanje vremena i 26 tjedana zimsko računanje vremena, kao i uzimajući broj natjecanja godišnje, podijeljeno sa dva, iz razloga što se utakmice igraju i u gostima, te imajući u vidu da su za potrebe odigravanja utakmica seniora, juniora i kadeta potrebna tri sata za pripremu utakmice, kod pionira i mladih pionira dva sata i kod limača i zagića dva sata, dolazimo do sljedećih podataka.

3.2. Objektivne potrebe klubova za trenažni proces

Primjer jednadžbe u slučaju Nogometnog kluba „Brezovica“:

Ukupan broj slobodnih sati igrališta sa rasvjetom i bez rasvjete:

$$26 \text{ tjedana (182 dana)} \times 7\text{h} + 26 \text{ tjedana (182 dana)} \times 10\text{h (glavno igralište koje nema rasvjetu)} \\ + (2 \text{ pomoćna igrališta sa rasvjetom}) 52 \text{ tjedna (364 dana)} \times 12\text{h} + 52 \text{ tjedna (364 dana)} \times 12\text{h} \\ = 3094\text{h} + 4368\text{h} + 4368\text{h} = 11\,380$$

Potrebe svih registriranih kategorija = trenažni proces + broj natjecanja godišnje

Seniori 500h + juniori 450h + kadeti 450h + pioniri 350h + mlađi pioniri 300h (x2 kategorije)
+ limači 200h (x3 kategorije) + zagići 200h (x3 kategorije) = 3550 sati

Seniori 3h x 35 utakmica + juniori 3h x 30 utakmica + kadeti 3h x 30 utakmica + pioniri 2h x 25
utakmica + mlađi pioniri 2h x 25 utakmica (x2 zbog dvije kategorije) + limači 1h x 20 utakmica
(x3 zbog tri kategorije) + zagići 1h x 20 utakmica (x3 zbog tri kategorije) = 645 sati

Tablica 4. Podaci o ukupnom broju sati kroz kalendarsku godinu na nogometnim igralištima kojima upravljaju klubovi - slobodni sati i potrebe klubova za provođenje trenažnog procesa

Redni broj	Upravljač	Ukupan broj slobodnih sati igrališta sa rasvjetom i bez rasvjete	Potrebe svih registriranih kategorija	Objektivne potrebe – zadovoljavaju li tereni potrebe kluba
1.	Nogometni klub "Brezovica"	11 830 sati	4 195 sati	Da
2.	Nogometni klub "Mladost"	4 368 sati	605 sati	Da
3.	Nogometni klub "Dinamo" Odranski Obrež	8 736 sati	2 450 sati	Da
4.	Nogometni klub "Omladinac"	4 368 sati	605 sati	Da
5.	Nogometni klub "Čulinec"	16 198 sati	2 235 sati	Da
6.	Nogometni klub "Concordia"	9 282 sati	3 095 sati	Da
7.	Nogometni klub "Studentski grad"	13 104 sati	5 175 sati	Da
8.	Nogometni klub "Dubrava Tim Kabel"	10 556 sati	5 355 sati	Da
9.	Građanski nogometni klub „Dinamo“	34 944 sati	5 145 sati	Da
10.	Nogometni klub „Maksimir“	4 368 sati	4 605 sati	Ne
11.	NK "Škola nogometa Maksimir"	13 104 sati	2 420 sati	Da
12.	Nogometni klub Ravnice	11 830 sati	4 065 sati	Da
13.	Nogometni klub "Mladost-Buzin"	7 462 sati	4 465 sati	Da
14.	Nogometni klub "Sava" Jakuševac	8 736 sati	1 575 sati	Da
15.	Nogometni klub "Zelengaj"	4 368 sati	3 175 sati	Da

Redni broj	Upravljač	Ukupan broj slobodnih sati igrališta sa rasvjetom i bez rasvjete	Potrebe svih registriranih kategorija	Objektivne potrebe – zadovoljavaju li tereni potrebe kluba
16.	Nogometni klub "Hrvatski dragovoljac"	14 924 sati	5 545 sati	Da
17.	Nogometni klub "Lokomotiva"	10 556 sati	4 505 sati	Da
18.	Nogometni klub "Lučko"	7 462 sati	5 355 sati	Da
19.	Nogometni klub "Blato"	13 650 sati	2 155 sati	Da
20.	Nogometni klub "Botinec"	4368 sati	1 935 sati	Da
21.	Nogometni klub "Čehi"	3094 sati	605 sati	Da
22.	Nogometni klub "Hrašće"	3094 sati	605 sati	Da
23.	Nogometni klub "Hrvatski Leskovac"	8 736 sati	1 985 sati	Da
24.	Nogometni klub "Mala Mlaka"	9 282 sati	1 445 sati	Da
25.	Nogometni klub "Odra"	4 368 sati	2 555 sati	Da
26.	Nogometni klub "Polet"	7 462 sati	3 175 sati	Da
27.	Nogometni klub „NUR“	11 830 sati	2 875 sati	Da
28.	Nogometni klub ZET	6 188 sati	3 665 sati	Da
29.	Nogometni klub "HAŠK"	16 198 sati	5 795 sati	Da
30.	Nogometni klub Devetka	16 198 sati	5 045 sati	Da
31.	Nogometni klub „Ivanja Reka“	6 188 sati	2 335 sati	Da
32.	Nogometni klub "Prigorje" Markuševac	13 104 sati	3 535 sati	Da
33.	Nogometni klub "Podsused"	4 368 sati	2 015 sati	Da
34.	Športsko društvo "Ponikve"	7 462 sati	4 065 sati	Da
35.	Nogometni klub "Vrapče"	7 462 sati	4 955 sati	Da
36.	Nogometni klub "Kašina"	4 368 sati	3 495 sati	Da
37.	Nogometni klub "Prigorje" Žerjavinec	4 368 sati	4 075 sati	Da
38.	Nogometni klub „Sesvete“	19 292 sati	6 775 sati	Da
39.	Nogometni klub "Sesvetski Kraljevec"	8 736 sati	5 045 sati	Da
40.	Udruga za sportsku rekreaciju hrvatskih	6 188 sati	/	Da

Redni broj	Upravljač	Ukupan broj slobodnih sati igrališta sa rasvjetom i bez rasvjete	Potrebe svih registriranih kategorija	Objektivne potrebe – zadovoljavaju li tereni potrebe kluba
	branitelja Kralj Tomislav			
41.	Nogometni klub "Kustošija"	17 472 sati	5 045 sati	Da
42.	Nogometni klub "Špansko"	10 556 sati	4 415 sati	Da
43.	Nogometni klub "Jarun"	8 736 sati	4 505 sati	Da
44.	Nogometni klub "Prečko"	16 198 sati	3 315 sati	Da
45.	Nogometni klub "Sava"	7 462 sati	2 335 sati	Da
46.	Nogometni klub "Šparta"	6 552 sati	3 045 sati	Da
47.	Nogometni klub "Sloga"	6 552 sati	3 525 sati	Da
48.	Nogometni klub "Rudeš"	16 198 sati	5 495 sati	Da
49.	Nogometni klub "Trešnjevka"	13 104 sati	4 065 sati	Da
50.	Nogometni klub „Zagreb“	26 660 sati	4 065 sati	Da
51.	Nogometni klub „Trnje“	16 198 sati	4 605 sati	Da

3.3. Analiza

Temeljem ukupnog broja slobodnih sati nogometnih igrališta, uzimajući u obzir glavna i pomoćna igrališta kao i manje poligone za treninge koji su obuhvaćeni u tablici 3., utvrđeno je kako nogometni stadioni i igrališta zadovoljavaju potrebe klubova upravljača, odnosno njihov ukupan broj kategorija za potrebe trenažnog procesa tijekom kalendarske/sezonske godine. Jedino Nogometno igralište „Maksimir“ i to dijelom kojim upravlja Nogometni klub „Maksimir“ ne zadovoljava njihovim trenažnim potrebama. Sva igrališta se koriste, osim Sportsko-rekreacijskog centra „Sljeme“ u kojem trenutno Udruga za sportsku rekreaciju hrvatskih branitelja Kralj Tomislav ne provodi nogometne aktivnosti.

Nogometni stadion „Zagreb“ nije obuhvaćen u tablicu 4. iz razloga što se koristi samo za natjecateljske utakmice klubova koji nemaju licencu za I. HNL. Isto tako, Nogometno igralište "Savica" nije obuhvaćeno navedenom tablicom, s obzirom da je upravljač ustanova Upravljanje sportskim objektima, a klubovi koji svoje aktivnosti provode na tom igralištu su Nogometni

klub Gavran (seniori, mlađi pioniri, limači, zagići), Nogometni klub Croatia 98 (seniori, pioniri, mlađi pioniri, zagići), Nogometni klub Coerver Hrvatska (kadeti, pioniri x2, mlađi pioniri x2, limači x2, zagići x2), Nogometni klub Kralj Tomislav (seniori, juniori), Rugby Lokomotiva Zagreb te Zagrebački rugby savez.

Određeni klubovi koji nemaju u zakupu svoje igralište ostvaruju suradnju sa klubovima upravljačima, a to su Nogometni klub „Bubamara“ (seniori, pioniri, mlađi pioniri x2, limači x3, zagići x3) i Nogometni klub „Prečko“, Nogometni klub „Zagreb 041“ (seniori, limači, zagići) i Nogometni klub "Sava" Jakuševac, Nogometni klub Kralj Tomislav i Nogometni klub „NUR“.

Od postojećih korisnika nogometnih igrališta potrebno je istaknuti i ženske nogometne klubove. Prema (Zagrebački nogometni savez (2022) i (Hrvatski nogometni savez (2022) postoje dva registrirana ženska nogometna kluba u Gradu Zagrebu. Ženski nogometni klub Dinamo Zagreb (korisnik Gradskog stadiona „Maksimir“) i Ženski nogometni klub Agram (korisnik Sportsko-rekreacijskog centra "Špansko") koji se natječu u Hrvatskoj nogometnoj ligi žena (HNLŽ) u kategoriji seniorki, U-17, U-15, mlađe pionirke i limačice. Pojedini klubovi imaju unutar strukture kluba i ženski omladinski pogon, a to su Nogometni klub Kralj Tomislav (mlađe pionirke i limačice), Nogometni klub Sesevski Kraljevec (mlađe pionirke i limačice) te Nogometni klub Škola nogometa Maksimir (limačice).

Od rekreacijskih korisnika koji svoje utakmice odigravaju na postojećim nogometnim igralištima možemo ujedno navesti 35 veteranskih nogometnih klubova registriranih na području Grada Zagreba (Zagrebački nogometni savez (2022) koji nisu obuhvaćeni u tablici 4. iz razloga što su posebno registrirane udruge.

Iako se čini da postoji puno slobodnih sati gledajući potrebe kategorija klubova i slobodnih sati nogometnih igrališta potrebno je uzeti u obzir i vrijeme održavanja objekta. Klubovi upravljači moraju konstantno voditi brigu jesu li svi parametri zadovoljeni za trenažni rad i natjecateljske utakmice. Sanacija i održavanje objekata odnosi se na skrb o drenaži, rasvjeti glavnih i pomoćnih igrališta, dotrajalosti ograda, opremi (golovi, kabine, zaštitne mreže, kontejneri), mehanizaciji za održavanje travnjaka (kosilica, samohodni valjak, sustav navodnjavanja), niveliranje terena, popravak tribina, nabavka sjedalica i uređenje okoliša. Sve su to čimbenici koji se svakodnevno trebaju održavati i unaprjeđivati. Osim zakonitosti transformacijskih procesa u funkciji razvoja pojedinog nogometaša i momčadi kao kolektiva potrebno je uvažavati i infrastrukturne komponente kako bi postupak prema usmjeravanju u

vrhunske nogometaše bio potpun i cjelovit. Sportski objekti bi se trebali planirati na temelju analize potreba stanovništva za objektima, analize prostornih uvjeta i ograničenja te analize postojećeg sustava objekata. To su analize koje sadržavaju demografske prognoze porasta stanovništva, karakteristike tehničke naravi koje mogu pogodovati ili otežavati izgradnji pojedinog objekta, područja koja su prometno nepovoljno povezana ili komunalno otežavajuća za to područje (Rotim, 2003).

3.4. Registrirani nogometaši u Gradu Zagrebu

Tablica 5. Podaci o ukupnom broju registriranih nogometaša na području Grada Zagreba, a koji su korisnici nogometnih stadiona i igrališta u vlasništvu/posjedu Grada Zagreba - 2019. godina usporedna sa 2022. godinom

Redni Broj	Naziv	Upravljač	Broj sportaša	
			2019.	2022.
1.	Nogometno igralište "Brezovica"	Nogometni klub "Brezovica"	214	206
2.	Nogometno igralište "Dragonožec"	Nogometni klub "Mladost"	58	30
3.	Nogometno igralište „Odranski Obrež“	Nogometni klub "Dinamo" Odranski Obrež	113	181
4.	Nogometno igralište "Odranski Strmec"	Nogometni klub "Omladinac"	36	27
5.	Nogometno igralište "Čulinec"	Nogometni klub "Čulinec"	115	166
6.	Nogometno igralište "Concordia"	Nogometni klub "Concordia"	187	190
7.	Nogometno igralište "Studentski grad"	Nogometni klub "Studentski grad"	294	348
8.	Sportsko-rekreacijski centar "Grana-Klaka"	Nogometni klub "Dubrava Tim Kabel"	386	344
9.	Gradski stadion „Maksimir“	Građanski nogometni klub "Dinamo"	300	291
		Ženski nogometni klub Dinamo Zagreb	88	110
10.	Nogometno igralište "Maksimir"	Nogometni klub "Maksimir"	345	322
		NK "Škola nogometa Maksimir"	/	(137)
11.	Nogometni klub Ravnice	Nogometni klub Ravnice	/	(267)
12.	Nogometno igralište "Buzin"	Nogometni klub "Mladost-Buzin"	278	307
13.	Nogometno igralište "Jakuševac"	Nogometni klub "Sava" Jakuševac	73	61

Redni Broj	Naziv	Upravljač	Broj sportaša	
			2019.	2022.
		Nogometni klub Utrina	87	43
14.	Nogometno igralište "Zelengaj"	Nogometni klub "Zelengaj"	139	177
15.	Nogometni stadion NK "Hrvatski dragovoljac"	Nogometni klub "Hrvatski dragovoljac"	352	339
16.	Nogometni stadion NK "Lokomotiva"	Nogometni klub "Lokomotiva"	263	258
17.	Nogometni stadion "Lučko"	Nogometni klub "Lučko"	274	273
18.	Nogometno igralište "Blato"	Nogometni klub "Blato"	108	159
19.	Nogometno igralište "Botinec"	Nogometni klub "Botinec"	74	118
20.	Nogometno igralište "Čehi"	Nogometni klub "Čehi"	91	69
21.	Nogometno igralište "Hrašće"	Nogometni klub "Hrašće"	25	31
22.	Nogometno igralište "Hrvatski Leskovac"	Nogometni klub "Hrvatski Leskovac"	130	64
23.	Nogometno igralište "Mala Mlaka"	Nogometni klub "Mala Mlaka"	28	118
24.	Nogometno igralište "Odra"	Nogometni klub "Odra"	183	180
25.	Nogometno igralište "Sveta Klara"	Nogometni klub "Polet"	164	147
26.	Sportsko-rekreacijski centar „Borovje“	Nogometni klub „NUR“	98	164
27.	Sportsko-rekreacijski centar "Folnegovićevo"	Nema upravljača - neslužbeno Nogometni klub ZET	220	245
28.	Sportsko-rekreacijski centar "Peščenica"	Nogometni klub "HAŠK"	346	341
29.	Nogometni klub Devetka	Nogometni klub Devetka	/	(275)
30.	Nogometni klub „Ivanja Reka“	Nogometni klub „Ivanja Reka“	241	186
31.	Nogometno igralište "Prigorje"	Nogometni klub "Prigorje" Markuševac	192	229
32.	Nogometno igralište "Podsused"	Nogometni klub "Podsused"	38	146
33.	Sportsko-rekreacijski centar "Ponikve"	Športsko društvo "Ponikve"	259	245
34.	Sportsko-rekreacijski centar "Vrapče"	Nogometni klub "Vrapče"	292	297
35.	Nogometni stadion „Radnik“	Nogometni klub "Sesvete"	404	459
	SRC Sesvete			
36.	Nogometno igralište "Kašina"	Nogometni klub "Kašina"	178	217
37.	Nogometno igralište "Žerjavinec"	Nogometni klub "Prigorje" Žerjavinec	235	238

Redni Broj	Naziv	Upravljač	Broj sportaša	
			2019.	2022.
38.	Sportsko-rekreacijski centar "Sesvetski Kraljevec"	Nogometni klub "Sesvetski Kraljevec"	273	323
39.	Sportsko-rekreacijski centar „Sljeme“	Udruga za sportsku rekreaciju hrvatskih branitelja Kralj Tomislav	/	/
		Nogometni klub Trnovčica	63	49
40.	Nogometno igralište "Kustošija"	Nogometni klub "Kustošija"	268	332
41.	Sportsko-rekreacijski centar "Špansko"	Nogometni klub "Špansko"	293	269
		Ženski nogometni klub Agram	116	134
42.	Nogometno igralište "Jarun"	Nogometni klub "Jarun"	238	320
43.	Nogometno igralište "Prečko"	Nogometni klub "Prečko"	224	187
44.	Nogometno igralište "Sava"	Nogometni klub "Sava"	185	128
45.	Nogometni stadion "Zagreb"	Ustanova Upravljanje sportskim objektima	/	/
46.	Nogometno igralište "Pongračevo"	Nogometni klub "Šparta"	259	244
		Nogometni klub "Sloga"	158	219
47.	Sportsko-rekreacijski centar "Rudeš"	Nogometni klub "Rudeš"	363	384
48.	Sportski park "Trešnjevka"	Nogometni klub "Trešnjevka"	235	242
49.	Nogometni centar "Zagreb"	Nogometni klub „Zagreb“	283	254
50.	Nogometno igralište "Savica"	Nogometni klub Coerver Hrvatska	63	125
		Nogometni klub Croatia 98	103	100
51.	Nogometno igralište "Trnje"	Nogometni klub "Trnje"	300	307
Ukupno			10 332	10 943

Izvor: modificirano i prilagođeno prema izvješću Državnog ureda za reviziju (2019) i službenih podataka Zagrebačkog nogometnog saveza o broju registriranih sportaša. Nogometni klub „Škola nogometa Maksimir“, Nogometni klub Ravnice i Nogometni klub Devetka nisu obuhvaćeni u konačan zbroj iz razloga što u izvješću Državnog ureda za reviziju (2019) nisu zahvaćeni isti

Obzirom na podatke iz tablice 5. razvidno je kako se broj registriranih nogometaša povećao u tri godine i to za 611 korisnika, komparirajući podatke 2022. godine sa Izvješćem Državnog ureda za reviziju (2019). Tendencija porasta jasno znači kako je broj nogometnih polaznika stalno u uzlaznoj putanji. Samim time, potrebno je stalno održavati postojeća nogometna igrališta, nadograđivati i povećavati prateću infrastrukturu, pratiti postoji li potreba

za izgradnjom novih nogometnih igrališta i proširivati stručni kadar. Time doprinosimo povećanju kvalitetnih uvjeta sportske pripreme, što donosi bolje rezultate na domaćoj sceni, a kasnije potencijalno i uspjeh međunarodnih razmjera. Progresivno smanjenje broja nogometaša u mlađim dobnim kategorijama prema juniorima i seniorima možemo obrazložiti selekcijskim razlozima, što je ponekad vrlo okrutan i težak posao. Sportski treneri, psiholozi, sociolozi i drugi kompetentni kadrovi bi trebali konstantno biti uključeni u taj postupak (Jukić, I., Milanović, D., Jandrić, B., Puhak, S., Šimek, S., Nakić, J. i Milanović, L. (2001).

Gledajući ukupan broj registriranih igrača iz svih klubova na području Grada Zagreba, taj broj je još i veći. Prema službenim podacima (Zagrebački nogometni savez (2022) ukupan broj nogometaša iznosi 12 094, ukupan broj registriranih veterana iznosi 1236, a ukupan broj registriranih nogometašica iznosi 244. Sumirajući navedene podatke, dolazimo do ukupnoga broja od 13 574 stalnih korisnika nogometnih stadiona i igrališta. Prema (Jukić, I., Milanović, D., Jandrić, B., Puhak, S., Šimek, S., Nakić, J. i Milanović, L. (2001) ta je brojka iznosila 8 276. To je ukupno 61% više korisnika u 20 godina, odnosno 5 298 nogometaša više u 2022. godini. Promatrajući sa aspekta infrastrukture možemo usporediti i nogometne centre. Prema (Puhak, S., Mihalić Š. i Sugović D. (2001) u Gradu Zagrebu je prema popisu sportskih objekata bilo 50 nogometnih stadiona i igrališta, a usporedimo li tu brojku sa analizom trenutnog stanja (52 nogometna stadiona/igrališta) dolazimo da je u 20 godina gotovo identična nogometna infrastruktura, a potreba je obzirom na tendenciju porasta novih nogometaša svake godine veća. Međutim, trebamo uzeti u obzir kako su se pomoćna igrališta i poligoni znatno povećali, ali to ne umanjuje činjenicu da se ne grade nova igrališta sa potpuno novom i modernom infrastrukturom. Možda je i pretpostavka kako je nužno povećati broj polivalentnih sportskih igrališta otvorenog tipa, gdje će se povećati mogućnosti građana, kako u nogometu tako i u drugim sportskim aktivnostima, a samim time bi obujam, kvaliteta i realizacija bili na najvišem nivou.

4. Financiranje sporta

4.1. Podaci o financijama

Prema (Zakon o sportu NN 71/06, 150/08, 124/10, 124/11, 86/12, 94/13, 85/15, 19/16, 98/19, 47/20, 77/20 (2020) financiranje sporta definirano je zakonom. Prihodi koje ostvaruju pravne i fizičke osobe, a koje obavljaju sportsku djelatnost sastoje se od obavljanja sportske djelatnosti, članarina, prihoda od dobiti igara na sreću te sredstava koje jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, Grad Zagreb i Republika Hrvatska pomažu, odnosno sufinanciraju obavljanje sportske djelatnosti koje su definirane kao javne potrebe u sportu. Pod ostale prihode sa kojima se svakodnevno susrećemo u nogometu možemo navesti sponzorstva, donacije te prodaja igrača, ulaznica, televizijskih i medijskih prava.

U Gradu Zagrebu, sukladno Zakonu o sportu, predlagatelj Programa javnih potreba u sportu Grada Zagreba je Sportski savez Grada Zagreba koji putem nadležnog gradskog upravnog tijela, gradonačelnik Grada Zagreba upućuje Gradskoj skupštini Grada Zagreba na donošenje. Ciljevi Programa javnih potreba u sportu Grada Zagreba za 2022. godinu su ulaganje i razvoj: mlađih sportaša, školskog sporta, sveučilišnog sporta, sporta osoba s invaliditetom, gluhih osoba, vrhunski sportska kvaliteta koja potiče razvoj sporta i pridonosi ugledu Grada Zagreba te poticanje na uključivanje u sport što većeg broja građana, a osobito djece i mladeži. Isto tako, briga i skrb o svim sportskim objektima na temelju programskih kriterija, a u okvirima proračunskih mogućnosti (Sportski savez Grada Zagreba (2022)). Glavni izvor sredstava za gradnju i rekonstrukciju nogometnih stadiona i igrališta je Proračun Grada Zagreba. Raspodjela sredstava za izgradnju i financiranje nogometne infrastrukture valjalo bi usvajati i inzistirati na mišljenju stručnih članova u tijelima Sportskog saveza Grada Zagreba, Gradskog ureda za obrazovanje, sport i mlade, Gradskog ureda za gospodarstvo, ekološku održivost i strategijsko planiranje i Zagrebačkog nogometnog saveza kako bi se pomno razradili kriteriji po prioritetima. Pod programska područja pripada i kategorija sportskih objekata – održavanje i izgradnja objekata od posebnih važnosti za Grad Zagreb, u koju pripadaju nogometni stadioni i igrališta. Program se temelji na materijalnoj osnovi sporta u Gradu Zagrebu, koji je čimbenik neizostavan za stvaranje vrhunskih sportskih postignuća. Nogometni stadioni i igrališta moraju zadovoljavati visoke standarde opremljenosti i održavanja. Odgovarajućim financiranjem nastoji se sačuvati njihova funkcionalnost, pouzdanost i očuvanje estetske vrijednosti. Za tu svrhu Grad Zagreb odvaja određena sredstva za troškove tekućeg održavanja nogometnih stadiona i igrališta.

Tablica 5. Podaci koliko Grad Zagreb daje sredstava za nogometne stadione i igrališta u 2022. godinu putem Programa za korištenje drugih sportskih objekata za trening sportaša i sportsku obuku

Redni Broj	Naziv	Upravljač	Iznos u kunama
1.	Nogometno igralište "Brezovica"	Nogometni klub "Brezovica"	85.000,00
2.	Nogometno igralište "Dragonožec"	Nogometni klub "Mladost"	/
3.	Nogometno igralište „Odranski Obrež“	Nogometni klub "Dinamo" Odranski Obrež	75.000,00
4.	Nogometno igralište "Odranski Strmec"	Nogometni klub "Omladinac"	10.000,00
5.	Nogometno igralište "Čulinec"	Nogometni klub "Čulinec"	35.000,00
6.	Nogometno igralište "Concordia"	Nogometni klub "Concordia"	68.000,00
7.	Nogometno igralište "Studentski grad"	Nogometni klub "Studentski grad"	65.000,00
8.	Sportsko-rekreacijski centar "Grana-Klaka"	Nogometni klub "Dubrava Tim Kabel"	480.000,00
9.	Gradski stadion „Maksimir“	Građanski nogometni klub "Dinamo"	2.900.000,00
10.	Nogometno igralište "Maksimir"	Nogometni klub "Maksimir"	210.000,00
		NK "Škola nogometa Maksimir"	
11.	Nogometni klub Ravnice	Nogometni klub Ravnice	210.000,00
12.	Nogometno igralište "Buzin"	Nogometni klub "Mladost-Buzin"	65.000,00
13.	Nogometno igralište "Jakuševac"	Nogometni klub "Sava" Jakuševac	15.000,00
14.	Nogometno igralište "Zelengaj"	Nogometni klub "Zelengaj"	40.000,00
15.	Nogometni stadion NK "Hrvatski dragovoljac"	Nogometni klub "Hrvatski dragovoljac"	510.000,00
16.	Nogometni stadion NK "Lokomotiva"	Nogometni klub "Lokomotiva"	500.000,00
17.	Nogometni stadion "Lučko"	Nogometni klub "Lučko"	240.000,00
18.	Nogometno igralište "Blato"	Nogometni klub "Blato"	75.000,00
19.	Nogometno igralište "Botinec"	Nogometni klub "Botinec"	15.000,00
20.	Nogometno igralište "Čehi"	Nogometni klub "Čehi"	10.000,00
21.	Nogometno igralište "Hrašće"	Nogometni klub "Hrašće"	10.000,00
22.	Nogometno igralište "Hrvatski Leskovac"	Nogometni klub "Hrvatski Leskovac"	12.000,00
23.	Nogometno igralište "Mala Mlaka"	Nogometni klub "Mala Mlaka"	15.000,00
24.	Nogometno igralište "Odra"	Nogometni klub "Odra"	85.000,00
25.	Nogometno igralište "Sveta Klara"	Nogometni klub "Polet"	70.000,00
26.	Sportsko-rekreacijski centar „Borovje“	Nogometni klub „NUR“	60.000,00

Redni Broj	Naziv	Upravljač	Iznos u kunama
27.	Sportsko-rekreacijski centar "Folnegovićevo"	Nema upravljača - neslužbeno Nogometni klub ZET	60.000,00
28.	Sportsko-rekreacijski centar "Peščenica"	Nogometni klub "HAŠK"	240.000,00
29.	Nogometni klub Devetka	Nogometni klub Devetka	45.000,00
30.	Nogometni klub „Ivanja Reka“	Nogometni klub „Ivanja Reka“	/
31.	Nogometno igralište "Prigorje"	Nogometni klub "Prigorje" Markuševec	65.000,00
32.	Nogometno igralište "Podsused"	Nogometni klub "Podsused"	20.000,00
33.	Sportsko-rekreacijski centar "Ponikve"	Športsko društvo "Ponikve"	210.000,00
34.	Sportsko-rekreacijski centar "Vrapče"	Nogometni klub "Vrapče"	210.000,00
35.	Nogometni stadion „Radnik“	Nogometni klub "Sesvete"	500.000,00
36.	Nogometno igralište "Kašina"	Nogometni klub "Kašina"	35.000,00
37.	Nogometno igralište "Žerjavinec"	Nogometni klub "Prigorje" Žerjavinec	60.000,00
38.	Sportsko-rekreacijski centar "Sesvete"	Nogometni klub „Sesvete“	/
39.	Sportsko-rekreacijski centar "Sesvetski Kraljevec"	Nogometni klub "Sesvetski Kraljevec"	70.000,00
40.	Sportsko-rekreacijski centar „Sljeme“	Udruga za sportsku rekreaciju hrvatskih branitelja Kralj Tomislav	/
41.	Nogometno igralište "Kustošija"	Nogometni klub "Kustošija"	480.000,00
42.	Sportsko-rekreacijski centar "Špansko"	Nogometni klub "Špansko"	95.000,00
43.	Nogometno igralište "Jarun"	Nogometni klub "Jarun"	290.000,00
44.	Nogometno igralište "Prečko"	Nogometni klub "Prečko"	75.000,00
45.	Nogometno igralište "Sava"	Nogometni klub "Sava"	45.000,00
46.	Nogometni stadion "Zagreb"	Ustanova Upravljanje sportskim objektima	/
47.	Nogometno igralište "Pongračevo"	Nogometni klub "Šparta"	50.000,00
		Nogometni klub "Sloga"	50.000,00
48.	Sportsko-rekreacijski centar "Rudeš"	Nogometni klub "Rudeš"	480.000,00
49.	Sportski park "Trešnjevka"	Nogometni klub "Trešnjevka"	210.000,00
50.	Nogometni centar "Zagreb"	Nogometni klub „Zagreb“	/
51.	Nogometno igralište "Savica"	Ustanova Upravljanje sportskim objektima	/
52.	Nogometno igralište "Trnje"	Nogometni klub "Trnje"	240.000,00
Ukupno			9.657.000,00 kuna

Izvor: vlastita izrada prema podacima Sportskog saveza Grada Zagreba – Program javnih potreba u sportu Grada Zagreba za 2022. godinu (Nogometni klub Gavran 2003 (15.000,00 kuna), Nogometni klub „Bubamara“ (35.000,00 kuna) i Nogometni klub „Zagreb 041“ (12.000,00 kuna), Ženski nogometni klub Agram (90.000,00 kuna) i Ženski nogometni klub Dinamo Zagreb (50.000,00 kuna) nisu obuhvaćeni u tablicu, jer nisu u zakupu nogometnog igrališta, ali dobivaju putem Programa javnih potreba u sportu Grada Zagreba za 2022. godinu sredstva za najam nogometnog igrališta)

Sredstva za održavanje nogometnih stadiona i igrališta, odnosno za trening i obuku sportaša za 2022. godinu dobiva 46 nogometnih klubova u iznosu od 9.657.000,00 kuna. Najveći iznos dobivaju klubovi koji su u zakupu nogometnih stadiona i igrališta koji su prema kategorizaciji sportskih građevina u vlasništvu Grada Zagreba I. i II. kategorije, a ujedno su to klubovi koji igraju u najvišim rangovima natjecanja Hrvatskih nogometnih liga. Nogometni klub „Mladost“, Nogometni klub „Ivanja Reka“, Nogometni klub „Zagreb“ te Udruga za sportsku rekreaciju hrvatskih branitelja Kralj Tomislav ne dobivaju sredstva za korištenje objekata. Ustanova Upravljanje sportskim objektima svojim sredstvima održava Nogometni stadion „Zagreb“ i Nogometno igralište „Savica“.

Namjensku kontrolu sredstava koja klubovi dobivaju iz Proračuna Grada Zagreba nadzire gradsko upravno tijelo nadležno za sport te bi klubovi za svako ulaganje, nadogradnju ili prenamjenu prostora trebali zatražiti i ishoditi suglasnost Grada Zagreba putem Gradskog ureda za obrazovanje, sport i mlade, a konačnu suglasnost daje gradska skupština ili gradonačelnik, ovisno o visini ulaganja.

Tablica 6. Podaci koliko Grad Zagreb daje sredstava za nogometne stadione i igrališta od 2017. – 2022. godine putem Programa za korištenje drugih sportskih objekata za trening sportaša i sportsku obuku

2017.	13.330.000,00 kuna
2018.	13.110.000,00 kuna
2019.	13.034.000,00 kuna
2020.	12.940.000,00 kuna
2021.	12.937.000,00 kuna
2022.	9.657.000,00 kuna

Izvor: Program javnih potreba u sportu Grada Zagreba za 2017., 2018., 2019., 2020., 2021. i 2022. godinu, Sportski savez Grada Zagreba, <http://www.zgsport.hr/>

Analizirajući posljednjih pet godina dolazimo do zaključka kako Grad Zagreb svake godine smanjuje sredstva koja se odnose na Program korištenja nogometnih igrališta. Najveća razlika vidljiva je upravo u 2022. godini, dok je potreba današnje nogometne infrastrukture upravo suprotna, odnosno povećana. Neophodno bi bilo svake godine povećavati sredstva za održavanje nogometnih stadiona i igrališta, uzevši u obzir stopu inflacije i vrijednosti novca, a vodeći se činjenicom i da je Proračun Grada Zagreba svake godine sve veći.

Fočić-Šourek, Đ. i Mijačika, A. (2001) daju prikaz modela za unaprjeđivanje financiranja sporta kroz izradu sustava poreznih olakšica za udruge (klubove) i ravnoteže između smanjenja priljeva sredstava u proračun i pozitivnih učinaka na klubove. Ističu kako treba djelovati u nekoliko smjerova: porezne olakšice u korist sporta iz poreza na dobit i dohodak, oslobođenje ili smanjenje od PDV-a za nabavku sportske opreme i rekvizita te preusmjeravanje dijela trošarina od alkohola, cigareta i kave u sport. Uvođenjem i neke vrste poduzetništva u nogomet, čija je pojava najnormalnija stvar u drugim državama, mogu se ostvarivati uspješni poslovni pothvati, a ako to stjecanje profita doprinosi razvoju nogometa, širenju njegove baze i materijalne osnove u smislu gradnje novih igrališta, poželjno je i potrebno ga je stimulirati.

4.2. Realizacija investicija u nogometna igrališta

Tablica 6. Podaci o kapitalnim ulaganjima i investicijskom održavanju na nogometnim igralištima u vlasništvu Grada Zagreba (u kunama) za razdoblje 2017. - 2020.

Redni Broj	Naziv	2017.	2018.	2019.	2020.	Ukupno
1.	Nogometno igralište "Brezovica"	161.758,00	496.596,00	2.167,120,00	/	2.825.474,00
2.	Nogometno igralište "Dragonožec"	/	/	/	/	0,00
3.	Nogometno igralište „Odranski Obrež“	/	/	/	/	0,00
4.	Nogometno igralište "Odranski Strmec"	/	286.110,00	/	/	286.110,00
5.	Nogometno igralište "Čulinec"	/	/	/	2.672.516,68	2.672.516,68
6.	Nogometno igralište "Concordia"	/	/	/	/	0,00
7.	Nogometno igralište "Studentski grad"	1.284.789,00	/	/	211.706,76	1.496.495,76
8.	Sportsko-rekreacijski centar "Grana-Klaka"	10.376.031,0	/	27.971,46	544.812,5	10.948.814,9
9.	Gradski stadion „Maksimir“	2.356.735,00	637.750,00	2.293.193,00	/	5.287.678,00

Redni Broj	Naziv	2017.	2018.	2019.	2020.	Ukupno
10.	Nogometno igralište "Maksimir"	1.784.601,05	/	/	69.375,00	1.853.976,05
11.	Nogometni klub Ravnice	/	/	/	/	*
12.	Nogometno igralište "Buzin"	21.250,00	2.596.469,00	38.125,00	8.125,00	2.663.969,00
13.	Nogometno igralište "Jakuševac"	36.125,00	7.606.275,00	1.194.792,00	276.282,44	9.113.474,44
14.	Nogometno igralište "Zelengaj"	/	/	336.937,00	/	336.937,00
15.	Nogometni stadion NK "Hrvatski dragovoljac"	180.055,00	3.420.238,00	/	64.750,00	3.665.043,00
16.	Nogometni stadion NK "Lokomotiva"	/	/	/	/	0,00
17.	Nogometni stadion "Lučko"	/	/	/	/	0,00
18.	Nogometno igralište "Blato"	/	/	/	/	0,00
19.	Nogometno igralište "Botinec"	/	/	/	/	0,00
20.	Nogometno igralište "Čehi"	/	/	/	/	0,00
21.	Nogometno igralište "Hrašće"	/	/	/	/	0,00
22.	Nogometno igralište "Hrvatski Leskovac"	/	/	/	/	0,00
23.	Nogometno igralište "Mala Mlaka"	/	/	/	/	0,00
24.	Nogometno igralište "Odra"	/	/	/	/	0,00
25.	Nogometno igralište "Sveta Klara"	360.105,00	/	/	/	360.105,00
26.	Sportsko-rekreacijski centar „Borovje“	/	7.860.495,00	10.306.914,1	/	18.167.409,1
27.	Sportsko-rekreacijski centar "Folnegovićevo"	/	/	/	/	0,00
28.	Sportsko-rekreacijski centar "Peščenica"	12.500,00	/	/	/	12.500

Redni Broj	Naziv	2017.	2018.	2019.	2020.	Ukupno
29.	Nogometni klub Devetka	/	/	/	/	*
30.	Nogometni klub „Ivanja Reka“	/	/	/	/	*
31.	Nogometno igralište "Prigorje"	/	451.300,00	/	23.826,39	475.126,39
32.	Nogometno igralište "Podsused"	/	/	/	/	0,00
33.	Sportsko-rekreacijski centar "Ponikve"	23.750,00	3.977.288,00	24.812,50	/	4.025.850,50
34.	Sportsko-rekreacijski centar "Vrapče"	680.485,00	454.539,00	/	/	1.135.024,00
35.	Nogometni stadion „Radnik“	/	/	/	/	0,00
36.	Nogometno igralište "Kašina"	/	/	/	111.974,94	111.974,94
37.	Nogometno igralište "Žerjavinec"	/	/	/	/	0,00
38.	Sportsko-rekreacijski centar "Sesvete"	23.750,00	1.163.683,00	/	/	1.187.433,00
39.	Sportsko-rekreacijski centar "Sesvetski Kraljevec"	/	1.466.721,00	/	/	1.466.721,00
40.	Sportsko-rekreacijski centar „Sljeme“	341.000,00	884.750,00	/	38.992,74	1.264.742,74
41.	Nogometno igralište "Kustošija"	/	596.864,00	/	83.895,79	680.759,79
42.	Sportsko-rekreacijski centar "Špansko"	1.241.750,00	392.155,39	237.302,54	/	1.871.207,93
43.	Nogometno igralište "Jarun"	42.702,00	483.339,00	/	/	526.041,00
44.	Nogometno igralište "Prečko"	22.500,00	729.962,55	529.614,00	126.608,35	1.408.684,00
45.	Nogometno igralište "Sava"	/	2.102.447,00	133.905,88	3.313.285,01	5.549.637,89
46.	Nogometni stadion "Zagreb"	145.237,00	3.069.243,00	463.582,65	/	3.678.062,65

Redni Broj	Naziv	2017.	2018.	2019.	2020.	Ukupno
47.	Nogometno igralište „Pongračevo“	22.000,00	11.791.077,0	/	/	11.813.077,0
48.	Sportsko-rekreacijski centar "Rudeš"	275.781,00	/	/	1.183.383,03	1.459.164,03
49.	Sportski park "Trešnjevka"	158.197,00	157.652,00	2.469.367,44	/	2.785.216,44
50.	Nogometni centar "Zagreb"	/	/	/	/	0,00
51.	Nogometno igralište "Savica"	597.892,00	1.173.529,00	157.853,93	/	1.929.274,93
52.	Nogometno igralište "Trnje"	849.850,00	139.208,00	/	177.778,39	1.166.836,39
	Ukupno	20.998.843,05	51.937.690,94	20.381.491,50	8.907.313,02	102.225.338,51

Izvor: vlastita izrada prema izvješću Državnog ureda za reviziju (2019) te podaci prikupljeni od Gradskih ureda, a ostvareni putem Programa radova kapitalnih ulaganja u objekte za društvene djelatnosti u Gradu Zagrebu <http://www1.zagreb.hr/slglasnik/index.html#/hom>. * Nogometna igrališta koje koriste Nogometni klub Ravnice, Nogometni klub Devetka i Nogometni klub Ivanja Reka nisu obuhvaćeni u analizu jer nisu u nadležnosti Grada Zagreba

Grad Zagreb je u razdoblju 2017. – 2020. godine kroz kapitalna ulaganja i investicijsko održavanje uložio 102.225.338,51 kuna u nogometna igrališta/stadione. Od uređivanja glavnih i pomoćnih igrališta, postavljanja tribina, rekonstrukcija trave, uređivanje ograda, svlačionica i sanitarnih čvorova, radova na održavanju i sanaciji reflektora do izrađivanja projektnih dokumentacija i elaborata, što u prosjeku iznosi godišnje 25.225.338,51 kuna. Navedena ulaganja izvršena su putem Gradskog ureda za prostorno uređenje, izgradnju Grada, graditeljstvo, komunalne poslove i promet, Gradskog ureda za mjesnu samoupravu i Gradskog ureda za sport i mlade. Danas su to Gradski ured za obnovu, izgradnju, prostorno uređenje, graditeljstvo, komunalne poslove i promet, Gradski ured za mjesnu samoupravu, civilnu zaštitu i sigurnost i Gradski ured za obrazovanje, sport i mlade koji će i u budućnosti financirati takve radove i zahvate.

Zagrebački nogometni savez (2004) navodi da sadašnje potrebe investicijskog održavanja sadrže građevinski radovi i zahvati koje je neophodno izvesti iz dva razloga. Prvi kao nužnost zaustavljanja daljnjeg propadanja određenog nogometnog igrališta, a drugi kao stavljanje pojedinog igrališta u punu funkciju. U praksi je to drugačije jer se ne poštuje tehnologija investicijskog održavanja te dolazi do nepotrebnog povećavanja troškova tih vrsta. Tehnologija investicijskog održavanja je pravovremena zamjena dotrajalog elementa sukladno

svim važećim propisima i standardima. Pothvati investicijskog održavanja ne mogu se precizno planirati i utvrditi u dužem vremenskom periodu, ali možemo ukalkulirati približnu trajnost pojedinih elemenata u sklopu nogometnih igrališta te time izvršiti pravodobno infrastrukturno ulaganje.

U Tablici 6. dan je prikaz ulaganja Grada Zagreba po godinama, iz čega je razvidna visina sredstava za investicijska ulaganja koja ne iznosi isto za svaku godinu. Potrebno bi bilo ujednačiti parametar kapitalnih ulaganja i investicija kako bi svake godine određeno igralište bilo u planu. Time bi se preveniralo da se godinama ne ulaže u neke, slijedom čega isti ulaze u fazu „lošeg stanja“. Potrebno je stvoriti klimu za daljnja ulaganja. Kod gradnje nove nogometne infrastrukture trebalo bi voditi računa da, osim za odigravanje nogometnih utakmica, stadioni budu polivalentni, što znači da bi se u njima mogli održavati razni kulturni događaji i koncerti te se time automatski povećava njihova iskoristivost. Prateći sadržaji, po uzoru na zapadne zemlje, mogu biti muzeji, restorani i poslovni prostori.

Prema (Ministarstvo turizma i sporta (2022) u svrhu stvaranja boljih uvjeta za sport, nastoji se potaknuti stvaranje uspješnijih uvjeta za upotrebu europskih strukturnih i investicijskih fondova u sportu. Upravo kroz te projekte, koji se odnose na građenje i opremanje sportskih građevina može se realizirati model revitalizacije određenih nogometnih igrališta. Uređeni imovinsko-pravni odnosi pretpostavka su za podnošenje prijave stoga je to još jedan razlog da se pristupi rješavanju tog problema.

Primjer analize prijave

Naziv projekta: Radovi na postavi umjetne trave na pomoćnom igralištu. Glavni cilj projekta je da se na postojeće pomoćno nogometno igralište postavi umjetna trava kako bi se poboljšali uvjeti za trening i sportsku pripremu svih članova nogometnog kluba. Postava umjetne trave na pomoćno igralište od izuzetne je važnosti jer se prije svega unaprjeđuje sigurnost djece i odraslih prilikom treniranja i odigravanja utakmica. Isto tako, pružaju se najbolji uvjeti zdravog sportskog razvoja i razvoja sportaša prema vrhunskom sportu.

Poboljšanjem uvjeta za trening osigurava se konkurentnost rada kluba što je pretpostavka da se na području mjesnog odbora npr. Horvati, u kojem živi 11.829 stanovnika (Državni zavod za statistiku (2011), u sport uključi što veći broj djece i odraslih osoba.

Nadalje, navedenim radovima postiglo bi se da npr. Nogometni klub „Sava“ (koji pripada Mjesnom odboru Horvati) na raspolaganju ima dva terena sa dvije različite podloge (umjetna i prirodna trava) čime bi se postigla mogućnost održavanja treninga i utakmica tijekom cijele

godine u svim uvjetima. Ciljana skupina sportaša i/ili rekreativaca su sve dobne skupine sljedećih kategorija - limači, zagići, mlađi pioniri, stariji pioniri, kadeti, juniori, seniori i veterani.

Primarne skupine su članovi škole nogometa te natjecateljske skupine, a sekundarna skupina korisnika su studenti i veterani. Navedeni korisnici redovito će i aktivno sudjelovati u organiziranim oblicima sportske poduke i sportske pripreme. Kada je riječ o djeci, članovi su djeca osnovnoškolskog i srednjoškolskog uzrasta koji kroz programe treninga rade na: razvoju koordinacije, motoričkih sposobnosti, nogometnih vještina, razvoju funkcionalnih sposobnosti, stjecanju radnih navika, socijalizaciji, prevladavanju straha i prepreka, razvoju odlučnosti, koncentracije i motivacije te razvoju natjecateljskog duha.

Broj postojećih klubova i korisnika te broj nakon izvršenja projekta: Pomoćno nogometno igralište „Sava“ koristi 1 korisnik, Nogometni klub „Sava. Klub trenutno broji 200 članova svih uzrasnih kategorija te bi se nakon izvršenja projekta očekivalo povećanje broja članova za 25% (50 novih korisnika).

5. Zaključak

Veoma mali broj istraživanja temeljito obuhvaća pregled i analizu nogometnih igrališta u Gradu Zagrebu, vjerojatno iz razloga što se time elaborira uglavnom problematika istih. Kada pogledamo u srž i dubinu razmatranja i uzimajući u obzir sve podatke koje možemo raščlaniti, dobivamo širu podlogu za daljnje analiziranje, upravljanje podacima, kao i utvrđivanje kratkoročnih i dugoročnih ciljeva. Ovome radu upravo je to bio cilj: pregled svih važnih komponenti koje se odnose na nogometna igrališta, čiji je rezultat omogućavanje uvida u kvalitetu infrastrukture, prikaz kategorija klubova i financijski pregled koji rezultira time da možemo valorizirati određene elemente i unaprijediti negativne strane.

Dugoročno gledajući potrebno je prvo riješiti imovinsko-pravne odnose kako bi se moglo ulagati u nogometna igrališta/stadione. Daljnja pretpostavka jest određivanje prioriteta modernizacije postojećih nogometnih kompleksa te precizirati prioritete igrališta od iznimnih do onih vrlo malih mogućnosti iskoristivosti. Idući korak je da sustavnim i planskim pristupom u narednom periodu određeni broj nogometnih igrališta prijeđe u kategorizaciju višeg razreda. Da bi se to ostvarilo, sredstva za kapitalna ulaganja potrebno je povećati kao i za održavanje istih. Od kratkoročnih ciljeva koje je potrebno realizirati je rasvjeta na glavnim igralištima i povećanje kapaciteta sjedećih mjesta, kako bi više stadiona/igrališta imalo licencu za I. HNL. Kvalitetan impuls kroz financijsku podršku bio bi korak da se sljedećih godina povećaju sredstva iz Proračuna Grada Zagreba za sport općenito, a potom i za nogomet putem Programa javnih potreba u sportu Grada Zagreba te da praksa bude progresija izdvajanja financijskih sredstava.

Pozitivne strane svakako su da je broj registriranih nogometaša svake godine sve veći, što znači da je interes od kategorije mladeži do rekreativaca u uzlaznoj putanji. Isto tako, tendencija porasta postavljanja umjetne trave na pomoćnim igralištima iz godine u godinu je sve veća kao i podatak da velika većina ima rasvjetu, što je odličan pokazatelj realizacije iskazanih potreba.

Uzevši u obzir sve navedeno, nogometna infrastruktura veoma je važan čimbenik za razvoj nogometa, a planiranje i izgradnja novih igrališta bi se trebala provoditi prema interesu i prijedlozima stanovništva i klubova zajedno sa tijelima gradske vlasti i matičnim nogometnim savezom. Upravo pregled i analiza nogometnih igrališta u Gradu Zagrebu može poslužiti kao jedan temelj budućeg planiranja i realizacije novih programa na korist svih sportaša i rekreativaca – zaljubljenika u nogomet u Gradu Zagrebu.

6. Literatura

- Državni zavod za statistiku, *Prvi rezultati Popisa (2022)*, Dostupno na <https://popis2021.hr/>
- Fočić-Šourek, Đ. i Mijačika, A. (2001). Financiranje zagrebačkog športa. U D. Milanović (ur.), *Stanje i perspektive zagrebačkog sporta* (str. 117). Zbornik radova stručnog skupa, Fakultet za fizičku kulturu i Zagrebački športski savez, Zagreb.
- GeoPortal Zagrebačke infrastrukture prostornih podataka, *Geoportal preglednik*, Dostupno na <https://geoportal.zagreb.hr/Karta>
- Grad Zagreb, Službene stranice. Dostupno na <https://www.zagreb.hr/o-zagrebu/1081>
- Hrvatski nogometni savez (2022), *Natjecanja HNKŽ*, Dostupno na <https://hns-cff.hr/natjecanja/1-hnlz/>
- Hrvatski nogometni savez (2021), *Pravilnik o licenciranju klubova, prosinac 2021. s izmjenama od 25.02.2022..* Dostupno na <https://hns-cff.hr/files/documents/22986/HNS%20Pravilnik%20o%20licenciranju%20prosinac%202021%20s%20izmjenama%20od%2025.02.2022.pdf>
- Hrvatski nogometni savez (2021), *Pravilnik o statusu igrača i registracijama*, Dostupno na <https://hns-cff.hr/files/documents/122/Pravilnik%20o%20statusu%20igra%C4%8Da%20i%20registracijama%20lipanj%202021.pdf>
- Jukić, I., Milanović, D., Jandrić, B., Puhak, S., Šimek, S., Nakić, J. i Milanović, L. (2001). Sportaši u zagrebačkom sportu. U D. Milanović (ur.). *Stanje i perspektive zagrebačkog sporta* (str. 49-52). Zbornik radova stručnog skupa, Fakultet za fizičku kulturu i Zagrebački športski savez, Zagreb.
- Puhak, S., Mihalic Š. i Sugović D. (2001). Športski objekti Grada Zagreba. U D. Milanović (ur.), *Stanje i perspektive zagrebačkog sporta* (str. 135). Zbornik radova stručnog skupa, Fakultet za fizičku kulturu i Zagrebački športski savez, Zagreb.
- Republika Hrvatska, Državni ured za reviziju (2019), *Izješće o obavljenoj reviziji i učinkovitosti upravljanja i raspolaganja nogometnim stadionima i igralištima u vlasništvu Grada Zagreba.* Dostupno na: <https://sabor.hr/sites/default/files/uploads/sabor/2019-10-30/152605/GRAD%20ZAGREB.pdf>

Republika Hrvatska, Ministarstvo pravosuđa i uprave, *Državna geodetska uprava*, Dostupno na <https://oss.uredjenazemlja.hr/public/cadServices.jsp?action=publicCadastreParcel>

Republika Hrvatska, Ministarstvo turizma i sporta (2022), *EU fondovi*, Dostupno na <https://mint.gov.hr/eu-fondovi/21696>

Rotim, I. (2018). *Analiza potencijala sportske i rekreativne infrastrukture grada Zagreba* (Završni rad). Preuzeto s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:146:897335>

Službeni glasnik Grada Zagreba (2022), *Odluka o izmjenama Odluke o načinu upravljanja i korištenja sportskih građevina u vlasništvu Grada Zagreba*. Dostupno na <http://www1.zagreb.hr/zagreb/slglasnik.nsf/rest-akt/9553b33794707efcc12587db0079f8e6?Open>

S. Jerković, I. Šparavec, B. Šikić, M. Kereković, V. Barišić (2001). Nogomet. U D. Milanović (ur.), *Stanje i perspektive zagrebačkog sporta* (str. 338). Zbornik radova stručnog skupa, Fakultet za fizičku kulturu i Zagrebački športski savez, Zagreb.

Službeni glasnik Grada Zagreba (6/10), *Odluka o načinu upravljanja i korištenja sportskih građevina u vlasništvu Grada Zagreba*. Dostupno na <http://www1.zagreb.hr/slglasnik/index.html#/akt?godina=2010&broj=060&akt=FF0A62B9884902E2C12576F9002A3C6F>

UEFA (2018), *Pravilnik o stadionskoj infrastrukturi*. Dostupno na <https://fscg.me/files/documents/1419/UEFA%20Pravilnik%20o%20stadionskoj%20infrastrukturi%202018.pdf>

Zagrebački nogometni savez (2022), *Natjecanja – mladež*, Dostupno na <https://zns.hr/natjecanja/mladez>

Zagrebački nogometni savez (2022), *Propozicije natjecanja za prvenstvo prve i druge zagrebačke nogometne lige seniora za natjecateljsku 2021./2022. godinu*, Dostupno na <https://zns.hr/images/zns/dokumenti/PROPOZICIJE-NATJECANJA.pdf>

Zagrebački nogometni savez (2022), *Natjecanja – veterani*, Dostupno na <https://zns.hr/natjecanja/veterani>

Zagrebački nogometni savez (2004), *Studija korištenja i upravljanja nogometnim objektima u Zagrebu*, Zagreb: Mentorex Zagreb.

Zakon o sportu (*pročišćeni tekst zakona*, NN 71/06, 150/08, 124/10, 124/11, 86/12, 94/13, 85/15, 19/16, 98/19, 47/20, 77/20), Dostupno na <https://www.zakon.hr/z/300/Zakon-o-sportu>